

COWBOYPRESIDENTISTÄ RAUHAN MIEHEKSI
RONALD REAGANIN JULKISUUSKUVA KOLMESSA SUOMALAISESSA
AIKAKAUSLEHDESSÄ VUOSINA 1976-1988

Kerkko Latvanen
Maisterintutkielma
Historia
Historian ja etnologian laitos
Jyväskylän yliopisto
17.6.2022

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Historian ja etnologian laitos
Tekijä Kerkko Pellervo Latvanen	
Työn nimi Cowboypresidentistä rauhan mieheksi: Ronald Reaganin julkisuuskuva kolmessa suomalaisessa aikakauslehdessä vuosina 1976–1988	
Oppiaine Historia	Työn laji Maisterintutkielma
Aika 2022	Sivumäärä 61
Tiivistelmä <p>Tämä pro gradu -tutkielma käsittelee Yhdysvaltain presidentti Ronald Reaganin julkisuuskuvan muodostumista ja muuttumista vuosien 1976 ja 1988 välisenä aikana kolmen suomalaisen aikakauslehden (Suomen Kuvalehti, Apu ja Seura) näkökulmasta. Tutkielma on ensimmäinen Reaganin koko presidenttiyttä ja sitä edeltäviä vuosia aikakauslehtien näkökulmasta käsittelevä pro gradu -tutkielma. Tutkielman teoreettisen viitekehyksen keskiössä ovat teoriat politiikan medioitumisesta ja henkilöitymisestä. Metodeina hyödynsin laadullisen tutkimuksen piiriin kuuluvaa lähilukua, sekä narratiivista analyysiä. Tutkielman tärkeimpänä tutkimustuloksena voidaan pitää, että presidentti Reagan nähtiin aikakauslehdissä lähes poikkeuksetta negatiivisessa valossa aina vuoteen 1987 asti, jolloin Yhdysvallat ja Neuvostoliitto solmivat Washingtonissa historiallisen sopimuksen keskipitkänmatkan ydinohjuksista luopumisesta. Tämän jälkeen Reaganin julkisuuskuva muuttui merkittävästi myönteisemmäksi. Myös lehtien toimittajien näkökannat poikkesivat toisistaan, mutta olivat kuitenkin yleisesti ottaen kriittisiä presidentti Reagania kohtaan ennen vuotta 1987. Poliitiikan medioituminen ja henkilöityminen sen sijaan tulivat parhaiten esille Reaganin ja Neuvostoliiton johtaja Mihail Gorbatshovin tapaamisten yhteydessä Reaganin presidenttiyden jälkipuoliskolla, sekä Reaganin presidenttiyden ensimmäisinä vuosina Reaganin hallituksen sisäisten kiistojen kautta.</p>	
Asiasanat Ronald Reagan, aikakauslehdet, politiikan medioituminen, politiikan henkilöityminen, julkisuuskuva	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

Sisällys

1. Johdanto	4
1.1 Taustaa	4
1.2 Aikarajaus ja lähdeaineisto	5
1.3 Aikaisempi tutkimus ja tutkielman teoreettiset lähtökohdat	7
1.4 Tutkimuskysymykset	9
1.5 Metodit	9
2. Reagan vuoden 1976 ja 1980 presidentinvaaleissa	11
3. Reaganin ensimmäinen kausi Yhdysvaltain presidenttinä	25
3.1 Ensimmäiset vuodet	25
3.2 Toimittajavaihdoksia ja Reagan kritiikin huippuvuodet	30
4. Reaganin toinen kausi Yhdysvaltain presidenttinä	41
4.1 Vanha linja jatkuu	41
4.2 Reagan ja Gorbatsšov	42
4.3 Irangate ja rauhan mies	47
5. Lopuksi	54
Lähdeluettelo.....	56
Alkuperäisaineistona käytetty lehdistö	56
Tutkimuskirjallisuus	56
Verkkolähteet.....	59

1. Johdanto

1.1 Taustaa

Ronald Reagan oli monella tapaa poikkeuksellinen Yhdysvaltain presidentti. Ensinnäkään Reaganilla ei ollut minkäänlaista virallista kokemusta politiikassa ennen hänen valintaansa Kalifornian kuvernööriksi vuonna 1966. Reagan oli ammatiltaan näyttelijä ja ennen politiikkaan siirtymistä hän oli luonut uran Hollywoodissa B-elokuvien näyttelijänä ja General Electric yhtiön julkisena puhujana. Reaganin taustalla oli kuitenkin ratkaiseva merkitys hänen uralleen poliitikkona sekä hyvässä että pahassa. Toisaalta Reaganin Hollywood-tausta vainosi häntä koko hänen uransa ajan ja häntä oli helppo kritisoida pelkäsi näyttelijäksi, joka esitti jotain, mitä hän ei ollut.¹ Toisaalta taas Reagan oli äärimmäisen karismaattinen hahmo ja loistava puhuja. Hän onnistui poliitikkona hyödyntämään massatiedotusvälineitä oman julkisuuskuvansa luomiseksi ennennäkemättömällä tavalla.² Tästä ovat esimerkkeinä mm. Reaganista hänen presidenttikausilla käytetyt lempinimet ”The Great Communicator” eli ”Suuri viestijä” sekä ”Teflon presidentti”. ”Suuri viestijä” viittasi Reaganin kykyyn paketoita sanomansa kansanomaiseen ja yksinkertaiseen muotoon, joka oli helposti ymmärrettävää myös tavalliselle kansalaiselle. ”Teflon presidentti” sen sijaan viittasi siihen, että Reaganiin kohdistettu kritiikki ei ikinä jäänyt pitkäksi aikaa kiinni presidenttiin, vaan hänen kansansuosionsa pysyi jatkuvasti korkeana ja hänen poliittiset kömmähdyksensä joko unohdettiin nopeasti tai annettiin anteeksi. Toisaalta Reaganin kriitikot taas laittoivat Reaganin menestyksen täysin median manipuloinnin ja puheenlahjojen piikkiin ja pitivät Reaganin poliittisia lahjoja ja tekoja mitättöminä.³ Joka tapauksessa Reagan toimi Yhdysvaltojen presidenttinä kaksi kautta (1981-1989) ja varmisti uudelleenvalintansa ennennäkemättömällä äänivyöryllä vuonna 1984.

Tämä pro gradu -tutkielma käsittelee Ronald Reaganin julkisuuskuvan muodostumista kolmessa yhteiskunnallisesti merkittävässä suomalaisessa aikakauslehdessä (Suomen Kuvalehti, Apu ja Seura) vuoden 1976 presidentinvaaleista, jolloin Reagan hävisi niukasti

---

¹ Collins 2007, s. 29.

² Mann 2019.

³ Byrne 2018, s. 97–98.

republikaanipuolueen presidenttiehdokkuuden Gerald Fordille aina Reaganin toisen presidenttikauden päättymiseen asti vuoden 1989 tammikuun lopussa.

1.2 Aikarajaus ja lähdeaineisto

Olen rajannut tutkielmani alkamaan vuodesta 1976, jolloin Reagan oli ensimmäistä kertaa ehdolla Yhdysvaltain presidentiksi. Tarkastelun päätepiste on vuoden 1989 tammikuu, jolloin Ronald Reaganin toinen presidenttikausi loppui. Näin työ rakentaa pitkän aikavälin kuvauksen Reaganin julkisuuskuvasta koko hänen ajaltaan Yhdysvaltain presidenttinä sekä antaa myös käsityksen siitä, millainen hänen julkisuuskuvansa oli ennen hänen valintaansa presidentiksi.

Valitsin pro gradu -tutkielmani primäärilähteeksi aikakauslehdet useammasta eri syystä. Ensinnäkin Ronald Reagania suomalaisessa lehdistössä käsittelevä historiallinen tutkimus on aikaisemmin ollut sanomalehtikeskeistä. Aikakauslehdistön avulla Reaganin julkisuuskuvaan saadaan uusia näkökulmia. Lisäksi kerran viikossa julkaistujen aikakauslehtien avulla pystytään tutkimaan tavanomaista pidempää aikaväliä eli mukaan voidaan luontevasti ottaa Reaganin molemmat presidenttikaudet ja jo niitä edeltänyt viiden vuoden jakso. Lisäksi aikakauslehdissä julkaistut tekstit ovat useasti luonteeltaan kanta-aottavia ja ajankohtaisia reportaaseja, joista on huomattavasti hedelmällisempää muodostaa tulkintoja kuin sanomalehdille yleisistä suurilta uutistoimistoilta suomennetuista uutisista. Olen harkinnan jälkeen ottanut tarkasteluun mukaan kolme yhteiskunnallisesti merkittävää ja levikiltään suurta aikakauslehteä eli Suomen Kuvalehden, Avun ja Seuran.

Suomen Kuvalehti oli saavuttanut 1900-luvun jälkipuoliskolle tullessa ”lähestulkoon kansallisen instituution aseman” Suomessa, ja se toimi foorumina monille yhteiskunnan korkeimmissa asemissakin toimiville tekijöille.⁴ Suomen Kuvalehdellä oli vielä 1970-luvulla edelleen imago konservatiivisena asialehtenä, jonka sisältö tuli suoraan ”yhteiskunnan huipulta” ja lehden kriitikot käyttivätkin lehdestä lempinimeä ”kuivalehti”.⁵ Suurin osa Suomen Kuvalehden teksteistä on päätoimittaja Mikko Pohtolan kaudelta (1974–1987), jolloin Suomen Kuvalehdessä panostettiin erityisesti kirjoittajien laatuun mm. lisäämällä lehden ulkomaankirjeenvaihtajien määrää.⁶ Tutkimuksen viimeiset kaksi vuotta sijoittuvat Pekka

---

⁴ Malmberg 1991 s. 156.

⁵ Malmberg 1991 s. 175–176.

⁶ Malmberg 1991 s. 177.

Hyvärisen päätoimittajakaudelle. Hyvärisen johdolla Suomen Kuvalehti pyrki terävöittämään ajankohtaisuuttaan ja saavuttamaan uutisvoittoja.⁷ Suomen Kuvalehden valintaan pro graduni aineistoksi vaikutti erityisesti kaksi seikkaa. Suomen Kuvalehti oli yksi aikakautensa arvostetuimmista aikakauslehdistä. Kansalliskirjaston digitoituihin aikakauslehtiin kohdistetun haun hakutulosten perusteella Suomen Kuvalehti kirjoitti Ronald Reaganista ylivoimaisesti kaikkein eniten. Erityisesti Reaganin presidenttikausien aikaan SK:n toimittajat käsittelivät Reagania lähes joka viikko.

Avun ja Seuran valintaan puolestaan vaikutti ennen muuta kaksi seikkaa. Ensinnäkin lehdet ovat pitkään olleet tiivis aisapari, jotka ovat kilpailleet samoista lukijakunnista. Seura jopa luotiin alun perin Avun kilpailijaksi.⁸ Tämän takia oli selvää, että molemmat lehdet oli otettava mukaan. Lisäksi Apu ja Seura olivat 1970-luvulta 1990-luvulle jatkuvasti Suomen viiden levikiltään suurimman aikakauslehden joukossa, mikä teki niistä myös yhteiskunnallisesti merkittäviä.⁹ Lisäksi Apu ja Seura olivat molemmat luonteeltaan huomattavasti viihteellisempiä ja vähemmän poliittisia, mikä antaa hyvää vastapainoa Suomen Kuvalehdelle. Suomen Kuvalehdessä Reaganista puhuttiin käytännössä joka viikko, kun taas Apu ja Seura julkaisivat Reagania käsitteleviä tekstejä huomattavasti harvemmin, ja näiden lehtien Reagan juttujen taustalla oli useasti vain Suomen ja maailman näkökulmasta merkittävimmät maailmanpolitiikan tapahtumat, joissa Reagan oli osallisena. Yleisesti vuosien 1976–1989 aikana Reagan esiintyi näistä kolmesta lehdestä ylivoimaisesti eniten Suomen Kuvalehdessä, tämän jälkeen Avussa ja vähiten Seurassa. Lisäksi jutut olivat sisällöltään merkittävästi erilaisia: Kun Suomen Kuvalehti keskittyi useasti analysoimaan Reaganin politiikkaa, oli Seura näkökulmaltaan ylivoimaisesti viihteellisin ja Apu oli jossain välimaastossa. Tämä näiden kolmen aikakauslehden sisällöllinen poikkeavuus tekee tutkimuksen aineistosta erityisen hedelmällisen.

Aikakauslehtien käyttäminen tutkimuksen lähteenä tuo esiin useita lähdekriittisiä seikkoja, jotka ovat tutkimuksen kannalta välttämättömiä huomioida. Ensinnäkin hyödynnän tutkimuksessa käytännössä kaikkia lehdissä esiintyneitä tekstejä Ronald Reaganista, ja näiden tekstien tyyli vaihtelee merkittävästi. Mukana on mm. lehtien vakituisten ulkomaantoimittajien reportaaseja ja artikkeleja, mutta myös pakinoita lehdissä vierailevilta kirjoittajilta sekä käännösjuttuja ulkomaalaisista lehdistä. On hyvä tiedostaa, että esimerkiksi

---

⁷ <https://suomenkuvalehti.fi/kulttuuri/suomen-kuvalehden-entinen-paatoimittaja-pekka-hyvarinen-on-kuollut/>

⁸ Leino-Kaukiainen 1992 s. 224–225

⁹ Kallio 1992 s. 299

lehden pääkirjoitus ilmaisee lehden virallisen kannan toisin kuin vaikkapa yleisönosaston mielipidekirjoitus.

Toinen tärkeä lähdekriittinen huomio on, että työ sijoittuu ajankohtaan, jolloin suomalainen lehdistö harjoitti itesesensuuria suhteessa Neuvostoliittoon. Tämä itesesensuuri oli osa ”suomettumisena” tunnettua ilmiötä.¹⁰ Lehdistöä kehoitettiin välttämään Neuvostoliitosta kriittisesti tai arvostelevasti kantaaottavaa kirjoittelua sekä Suomen oman valtiojohdon että Neuvostoliiton toimesta. Toisaalta toimittajatkin osallistuivat itesesensurointiin.¹¹ Koska kylmän sodan maailma oli kaksinaapainen maailma, jossa oli kaksi supervaltaa Yhdysvallat ja Neuvostoliitto, Reaganista ja Yhdysvalloista kertovat lehtijutut kertoivat siis usein epäsuorasti myös Neuvostoliitosta. Suomettumisen itesesensuuri on siis merkittävä lähdekriittinen seikka, joka on huomioitava lehtijuttuja analysoidessa.

1.3 Aikaisempi tutkimus ja tutkielman teoreettiset lähtökohdat

Ronald Reagania voidaan pitää eräänä kylmän sodan ajan merkittävimmistä henkilöistä ja hänestä on luonnollisesti tehty runsaasti tieteellistä tutkimusta sekä Suomessa että Euroopassa, ja erityisesti Yhdysvalloissa. Aiemman tutkimuksen runsaus mahdollistaa sen, että Reaganin elämän ja poliittisen uran tapahtumat ovat laajalti tiedossa, mikä auttaa tutkielmassa pääasiallisena lähteenä käytettävien lehtijuttujen tulkintaa sekä niiden sijoittamista laajempaan historialliseen kontekstiin.

Reaganin henkilöhistorian kontekstoimiseksi hyödynnän erityisesti amerikkalaista tutkimuskirjallisuutta. Saadakseni mahdollisimman monipuolisen kuvan Reaganista käytän useita eri Reaganin elämää käsitteleviä teoksia. Erityismaininnan annan Timothy Raphaelin teokselle *The President Electric: Ronald Reagan and the Politics of Performance* vuodelta 2009. Se lähestyy Ronald Reagania hänen median manipuloimisen taidon ja julkisuuskuvan muodostamisen näkökulmasta. Tällä teoksella on ollut merkittävä rooli tämän tutkimuksen näkökulman muodostumisessa.

Suomalaisesta tutkimuksesta tärkeitä ovat Esko Salmisen kaksi teosta suomalaisen lehdistön historiasta suomettumisen aikakaudella eli *Viestinnällä vallankumoukseen: "demokraattisen*

---

¹⁰ Kallenautio 2005, s. 315.

¹¹ Kallenautio 2005, s. 315–316.

toimittajakoulutuksen" aika 1960-luvulta 1980-luvulle (2004) sekä Vaikeneva valtiomahti?: Neuvostoliitto/Venäjä Suomen lehdistössä 1968-1991 (1996). Salmisen analyysit ovat auttaneet ymmärtämään ja kontekstoimaan suomettumisen ilmiötä suomalaisessa lehdistössä kylmän sodan aikana.

Ronald Reagan suomalaisessa painetussa mediassa ei itsessään ole uusi tutkimuksenaihe, vaan aiheesta on laadittu jo aiemmin opinnäytteitä. Lähimmäksi näkökulmaani liippaa Jarkko Anttilan pro gradu -tutkimus vuodelta 2013, joka käsittelee Ronald Reagania ja amerikkalaista konservatismia suomalaisessa sanomalehdistössä. Anttilan pro gradun keskiössä ei ole Reaganin julkisuuskuva, vaan se keskittyy ennemminkin Reaganin sisäpolitiikkaan sekä Yhdysvallat vastaan Eurooppa asetelmaan ja eurooppalaiseen amerikkalaisuuden vastaisuuteen. Anttilan primäärilähteinään on sanomalehdet (Helsingin Sanomat, Uusi Suomi, Suomen Sosialidemokraatti ja Kauppalehti).¹² Anttila ei myöskään käsittele Reagania ennen vuoden 1980 Yhdysvaltain presidentinvaaleja. Silti hän käsittelee Reaganin julkisuuskuvaa yhden kappaleen verran sanomalehtien näkökulmasta.¹³

Teoreettisen viitekehyksen kannalta merkittävä ja suuntaa antava teos on ollut Mari K. Niemen väitöskirja *Kaksi tietä huipulle. Media ja puoluejohtajuus Suomessa naisten noususta populismin aaltoon (2014)*. Erityisesti työssä esiintyvät teorit politiikan medioitumisesta ja henkilöitymisestä ovat työssäni oleellisissa roolissa. *Medioituminen* tarkoittaa yksinkertaistettuna tässä yhteydessä sitä pitkää prosessia, jossa politiikasta on tullut vähitellen riippuvaisempi mediasta, ja mediasta sen sijaan on tullut itsenäisempi suhteessa politiikkaan. Tällöin poliitikot ovat yhä enemmän riippuvaisia toimimaan median ehdoilla ja ottamaan median huomioon teoissaan.¹⁴ Oleellista politiikan medioitumiselle on myös, että se tapahtuu politiikan kaikilla eri tasoilla poliittisista prosesseista poliittisiin instituutioihin ja se voi olla joko suoraa tai epäsuoraa. Poliittiset toimijat ottavat esimerkiksi tietoisesti tai tiedostamatta huomioon median merkityksen omissa teoissaan.¹⁵ Poliitiikan *henkilöitymisellä* taas tarkoitetaan sitä ilmiötä, jossa median huomio politiikasta uutisoidessa keskittyy politiikassa esiintyviin henkilöihin eli yleisimmin poliitikoihin politiikan muiden ulottuvuuksien kustannuksella, jolloin politiikasta uutisointi on hyvin henkilökeskeistä.¹⁶ Ronald Reagan oli itse erittäin tietoinen oman julkisuuskuvansa tärkeydestä. Reagan ja hänen taustajoukkonsa

---

¹² Anttila 2013 s. 11–13.

¹³ Anttila 2013 s. 70.

¹⁴ Strömbäck, Van Aelst 2013, s. 342

¹⁵ Strömbäck, Esser 2015, s. 2.

¹⁶ Niemi 2014, s. 83.

pyrkivät jatkuvasti ja tietoisesti luomaan mediassa tarkasti räätälöityä kuvaa Reaganista. Tämä kulminoitui siihen, että erinomaisen julkisuuskuvan ansiosta Reaganin presidenttiyden aikana hänen kannatuslukunsa pysyi jatkuvasti huomattavasti korkeampana kuin hänen poliittisten päätöstensä julkinen hyväksyntä.¹⁷

1.4 Tutkimuskysymykset

”Julkisuuskuva” on melko abstrakti käsite, jonka voi tulkita usealla eri tavalla. Tässä opinnäytteessä julkisuuskuvalla tarkoitan aikakauslehtien Ronald Reaganista lukijakunnalleen luomaa mielikuvaa, joka perustuu Reaganin tekoihin poliitikkona ja henkilönä. Keskiössä on Ronald Reagan henkilönä ja hahmona, mutta myös poliitikkona. Tutkimus ei kuitenkaan keskity mihinkään tiettyyn osa-alueeseen Ronald Reaganin poliittisessa ohjelmassa. Toisaalta Reaganin harjoittamalla politiikalla on keskeinen sija käsittelyssä, koska Reaganin julkisuuskuva muodostui ja muuttui hänen poliittisten tekojensa seurauksena. Vastaan työssäni seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millainen oli aikakauslehtien muodostama julkisuuskuva Reaganista?
2. Miten aikakauslehtien Reagan-narratiivi muuttui Reaganin poliittisen uran eri vaiheissa ja eri tapahtumien johdosta?
3. Miten Reaganin julkisuuskuva erosi eri aikakauslehdissä, ja mitä yhteisiä piirteitä eri aikakauslehtien kuvauksissa oli?
4. Miten ilmiöt politiikan medioitumisesta ja henkilöitymisestä olivat nähtävissä Reagania käsittelevissä lehtijutuissa?

1.5 Metodit

Pro gradu -tutkielmani edustaa luonteeltaan laadullista tutkimusta. Laadullisen tutkimuksen kriteerit tämä tutkielma täyttää siten, että käsittelen tutkielman aineistoa yhtenä suurena kokonaisuutena, josta teen havaintoja ja muodostan tulkintoja pyrkien näin saamaan

---

¹⁷ Raphael 2009, s.155–157.

kokonaisvaltaisen syvemmän käsityksen tutkimuksen kohteesta sen sijaan, että etsisin aineistosta tilastollisia tai systemaattisia yhteyksiä.¹⁸

Varsinaisina metodeina hyödynnän lähilukua ja narratiivista analyysia. Lähiluku on tapa analysoida tekstiä, ja tärkeään rooliin nousee tällöin tekstin tarkka tutkiminen, joka tapahtuu käytännössä useammalla lukukerralla. Ensimmäisellä lukukerralla tekstistä saatetaan hahmottaa yleinen kokonaiskuva, jota syvennetään toistamalla lukuprosessi useampaan kertaan, jolloin vähitellen päästään käsiksi uusiin yksityiskohtiin ja ulottuvuuksiin, jotka eivät avaudu tekstin nopealla läpikäymisellä.¹⁹ Esimerkiksi Reagania käsitteleviä lehtijuttuja lukiessa ensimmäinen lukukerta saattaa paljastaa pinnallisesti mitä jutun kirjoittanut toimittaja on halunnut sanoa tai mistä juttu suurin piirtein kertoo, mutta tekstin tarkemman tulkinnan jälkeen voikin käydä ilmi, että kirjoittaja oli esimerkiksi ironinen ylistäessään Reagania ja tekstin viesti onkin erilainen kuin mitä nopealla selauksella voisi luulla.

Tämä tutkielma sisältää myös narratiivisen analyysin elementtejä. Tässä narratiivinen analyysi muistuttaa loppujen lopuksi melko paljon lähilukua. Narratiivisen analyysin ideana on lukea aineistoa tarinallisesta näkökulmasta ja tulkita aineisto tarinana, jossa on alku, keskikohta ja loppu.²⁰ Kirjoittaessaan Reaganin poliittisesta toiminnasta tekstejä, lehtien toimittajat loivat tietämättään tai tietoisesti narratiiveja eli tarinoita. Itseasiassa työn kaikkea aineistoa voi tulkita suurena tarinana, jossa on päähenkilönä Ronald Reagan. Koko Reaganin ura presidenttinä on suuri tapahtumaketju, jossa tapahtumat ja Reaganin teot muovaavat käsityksiä ja tulkintoja hänestä. Alussa Reagan on ex-Hollywood näyttelijä ja lopussa suosionsa huipulla oleva Yhdysvaltain presidentti. Onpa Reaganin urasta presidenttinä jopa käytetty termiä ”the role of a lifetime”, jonka yleisti Lou Cannonin erittäin myönteinen elämäkerrallinen teos Reaganista heti hänen presidenttiytensä jälkeen.²¹

---

¹⁸ Alasuutari 2011, s. 26, 30–32.

¹⁹ Pöysä 2015, s 30–31

²⁰ Hänninen, toim. Aaltola, Valli 2010, s. 162, 167.

²¹ Troy 2005, s. 351.

2. Reagan vuoden 1976 ja 1980 presidentinvaaleissa

Reaganin kahden menestyksekkään Kalifornian kuvernöörikauden loputtua vuoden 1975 alussa hän ei jäänyt lepäämään, vaan hän aloitti mediassa esiintymisen ja puheiden kampanjan ylläpitääkseen suosiotaan Yhdysvaltain konservatiivien keskuudessa, ja monet odottivat hänen asettuvan ehdolle vuoden 1976 presidentinvaaleissa.²² Lopulta Reagan ilmoitti ehdokkuudestaan vuoden 1975 lopussa ja republikaanipuolueen esivaaleissa vastaan asettui istuva presidentti Gerald Ford. 1970-luvun puoliväliin tultaessa republikaanipuolueen maine oli kärsinyt rankasti Watergate-skandaalista ja sen suosio oli pohjamudissa.²³ Huomattavasti maltillisempaa politiikkaa harjoittaneeseen presidentti Fordiin verrattuna Reagan nähtiin republikaanipiireissä puolueen linjan ulkopuolisena äärioikeistolaisena voimana, jota Ford ja hänen taustajoukkonsa tarkoituksellisesti yrittivät maalata äärioikeistolaiseksi hulluksi.²⁴ Reagan sen sijaan syytti Fordin ja hänen edeltäjänsä Richard Nixonin harjoittamaa liennytyksen ulkopoliittikkaa heikkoudeksi, joka hyödytti Neuvostoliittoa.²⁵

Samoihin aikoihin, kun Reagan romutti liennytystä puheissaan, huipentui se Helsingissä vuonna 1975 pidettyyn Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin (ETYK) huippukokoukseen. ETYK:ssä sovittiin muun muassa kansainvälisistä ihmisoikeusasioista, tunnustettiin Euroopan valtioiden rajojen koskemattomuus sekä käytännössä virallistettiin toisen maailmansodan jälkeinen geopoliittinen tilanne Euroopassa. Sopimus oli 1960-luvulla alkaneen supervaltojen välisen liennytyksen huippu, mutta historia kuitenkin lopulta näytti, että sillä oli enimmäkseen vain symbolista arvoa, ja molemmat supervallat kiersivät sitä. Suomessa sen sijaan Helsingin huippukokous nähtiin ”historiallisena palveluksena koko ihmiskunnalle” ja voittona Suomen kylmän sodan aikaiselle puolueettomuuspolitiikalle.²⁶

Samaan aikaan Suomen lehdistössä ja journalistikoulutuksessa oli tapahtumassa vallankumous, jossa uusvasemmistolaiset usein neuvostomyönteiset tai jopa suoraan Kremlin sidoksissa olleet voimat alkoivat vallata alaa suomalaisessa journalismissa siellä aiemmin hallinneelta porvarillisilta voimilta.²⁷ Myös porvarillisena ja ajoittain vanhoillisena nähty

---

²² Morgan 2016, s. 116, 119.

²³ Morgan 2016, s. 118.

²⁴ Morgan 2016, s. 123.

²⁵ Troy 2009, s. 44.

²⁶ Tarkka 1992, s. 146.

²⁷ Salminen 2004, s. 35.

Suomen Kuvalehti oli 1970-luvulle tultaessa palkannut toimitukseensa nuorempaa ja radikaalimpaa väkeä.²⁸ Suomen Kuvalehti ei kuitenkaan tehnyt mitään suurta käännöstä vasemmalle, ja lähetti Neuvostoliiton suurlähettiläs Vladimir Stepanov jopa vuonna 1977 nootin Suomen ulkoministeriölle koskien Suomen Kuvalehden ”neuvostovastaista” kirjoittelua.²⁹

Ensimmäinen Ronald Reagania ja vuoden 1976 Yhdysvaltain presidentinvaaleja koskeva kirjoitus Suomen Kuvalehdessä julkaistiin lokakuussa 1975 ja se oli toimittaja Rauli Virtasen käsialaa.³⁰ Nykyään jo legendaarisen ja pitkän uran tehnyt toimittaja tulee seuraavassa tutuksi ennen muuta Apu -lehden ulkomaantoimittajana, jossa suurin osa 1980-luvun Reagan-reportaaseista oli hänen käsialaansa. Tässä Suomen Kuvalehden jutussa Virtanen povasi Reaganille voittoa epäsuositusta Fordista seuraavan vuoden republikaanien esivaaleissa. Virtanen ei artikkelissa porautunut pintaa syvemmälle puhuessaan Reaganista, vaan hän näki hänet pelkästään entisenä filmitähtenä ja presidentti Fordiaakin ”vauhdikkaampana” miehenä.³¹ Mitä Virtanen tarkoitti sanalla ”vauhdikas” jää hieman tulkinnanvaraiseksi, mutta se oli luultavasti joko viittaus Reaganin asemaan Yhdysvaltain äärioikeistossa tai Fordin ”kuumeiseen” tarpeeseen matkustaa ympäri Yhdysvaltoja saavuttaakseen todellista kansansuosiota vuoden 1976 vaaleissa. Huomioitavaa on, että Reaganista käsittelevissä jutuissa Reaganin entinen ammatti oli lähes aina jonkinlaisena keskipisteenä aina pitkälle Reaganin presidenttikausiin asti.

Huomattavasti laajemmin Reaganista kirjoitti pari kuukautta myöhemmin Suomen Kuvalehden New Yorkin kirjeenvaihtaja Matti Jäppinen artikkelissaan ”Tuulispää Amerikan oikealla laidalla”. Aukeaman laajuinen artikkeli meni huomattavasti syvemmälle kuin Virtasen aikaisempi teksti. Jäppinen näki Reaganin varteenotettavana ehdokkaana, jolla oli jopa mahdollisuus voittaa istuva presidentti Ford republikaanien esivaaleissa. Jäppinen korosti artikkelissa Reaganin näyttelijätaustaa ja konservatismia, mutta toisaalta ylisti myös Reaganin retoriikkaa kaunopuheiseksi ja erinomaisen luontevaksi. Jäppisen mukaan Reaganista heijastui Hollywoodin elokuvastudiossa opittu harkittu filmitähteys ja hän liikkui puhujankorokkeen ja yleisön välillä poikamaisesti hymyillen ja hän välitti sanomansa ”mokan pehmein” vivahtein. Toisaalta Jäppinen totesi Reaganin poliittisen ohjelman olleen laava ja yleistävä. Jäppisen

---

²⁸ Malmberg, toim. Tommila 1991, s. 157.

²⁹ Salminen 1996, s. 17.

³⁰ <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2009/11/10/ulkomaankirjeenvaihtaja-rauli-virtanen>

³¹ Suomen Kuvalehti 31.10.1975, s. 8, Rauli Virtanen, Amerikkalaisen poliitikon usko kasvaa kosketuksesta, mutta kättely on tappava tapa.

mukaan Reagan oli konservatiivinen ja että hän korosti retoriikassaan Yhdysvaltain sotilasmahdin palauttamista maailmalla, sekä sitä, että Reagan ei ollut Washingtonin ”kaverisysteemistä”.³² Jäppinen piti Reaganin varteenotettavana poliitikkona eikä pelkästään ex-Hollywood tähtenä ja vanhoillisen poliittisen ajattelun karikatyyrinä. Jutusta nousee esiin Reaganin erinomaisiksi tunnustetut puhe- ja esiintymistaidot. Sama piirre näkyy myös lähes kaikissa nykypäivän kuvauksissa Ronald Reaganin julkisuuskuvasta. Jäppinen kirjoitti Yhdysvaltain presidentinvaaleista myös helmikuussa 1976, jolloin hän totesi, että ainakin tyyliopisteillä Reagan päihittäisi presidentti Fordin. Artikkelin mukaan Yhdysvaltojen sotilasmahdin palauttaminen maailmassa sekä taloudelliset uudistukset julkisen talouden leikkausten muodossa olivat Reaganin politiikan keskipisteenä.³³

Vuoden 1976 presidentinvaaleja Yhdysvalloissa käsiteltiin myös useassa muussa Suomen Kuvalehden numerossa vuodelta 1976, mutta nämä tekstit käsitelivät vaaleja ja amerikkalaista politiikkaa yleisemmällä tasolla, ja Reagan oli jutuissa esillä vain muutamien lauseiden verran. Esimerkiksi sopii Jäppisen kirjoittama artikkeli toukokuulta 1976, joka käsiteli Yhdysvaltain ulkoministeriä Henry Kissingeriä. Jäppisen artikkelin mukaan Reagan oli syyttänyt Kissingeriä siitä, että tämä olisi myöntänyt Neuvostoliiton olevan Yhdysvaltoja voimakkaampi vertaamalla Yhdysvaltoja Ateenaan ja Neuvostoliittoa Spartaan. Myös tästä artikkelista käy ilmi Reaganin voimakas Yhdysvallat ensin -asenne.³⁴

Kaiken kaikkiaan Suomen Kuvalehden Ronald Reagan narratiivissa korostuivat muutamat seikat. Reagan nähtiin ex-Hollywood-tähtenä, joka nähtiin jopa hyvänä asiana hänen esiintymisensä kannalta. Jopa hieman yllättäen Reagan nähtiin Suomen Kuvalehden jutuissa melko pätevänä poliitikkona. Toinen mielenkiintoinen huomio on, että Reagania käsittelevät jutut tältä ajalta olivat sisällöltään yllättävän neutraaleja eikä niissä ollut havaittavissa sellaista hyökkäämistä Reagania kohtaan kuin olisi ehkä voinut kuvitella ottaen huomioon liennytyksen ja suomettumisen ilmapiirin. Mahdollinen syy tälle on, että tekstit tulivat suureksi osin suoraan lehden Amerikan kirjeenvaihtajalta Matti Jäppiseltä aikana, jolloin Suomen Kuvalehti oli alkanut panostaa yhä enemmän ulkomaankirjeenvaihtajiin ja juttujen laatuun.³⁵ Lisäksi vaikuttaisi siltä, että Suomen Kuvalehden linja oli edelleen melko porvarillinen eikä ollut ottanut vasemmistolaisia vaikutteita samoissa määrin kuin jotkin muut ajan lehdet. On myös mielenkiintoista huomata, että Apu ja Seura eivät kumpikaan olleet kiinnostuneita Ronald

---

³² Suomen Kuvalehti 05.12.1975, s. 28–29, Matti Jäppinen: Tuulispää Amerikan oikealla laidalla.

³³ Suomen Kuvalehti 13.02.1976, s. 34, Matti Jäppinen: Nimilistat turpoavat.

³⁴ Suomen Kuvalehti 07.05.1976, s. 15, Matti Jäppinen: Pian hän puhkeaa raivoon tai eroaa.

³⁵ Malmberg, Tommila 1991, s. 177.

Reaganista vielä vuoden 1976 vaalien aikaan. Syynä tälle oli luultavasti se, että nämä kaksi aikakauslehteä olivat yksinkertaisesti vain enemmän viihdelehtiä, joiden kohdeyleisö oli erilainen. Tässä on havaittavissa selkeä kontrasti Suomen Kuvalehden ja näiden kahden aikakauslehden välillä. Yhdysvaltain presidentinvaalit ovat sinänsä hankala aihe analysoida politiikan henkilöitymistä, koska kyseessä on nimenomaan henkilövaalit ja vastakkain kaksi henkilöä, jolloin juttujen poliittinen painopiste on juuri henkilöissä ja tässä tapauksessa Reaganissa ja Fordissa. Poliitiikan henkilöityminen näkyi Reaganissa vuoden 1976 vaaleissa ehkäpä parhaiten siten, että Reagan nähtiin näissä Suomen Kuvalehden lehtijutuissa konservatiivisen oikeistolaisen Amerikan ruumiillistumana. Nämä arvot ikään kuin henkilöityivät Reaganissa näissä Suomen Kuvalehden kirjoituksissa.

Vuoden 1980 presidentinvaalit toivat Ronald Reaganin viimein suomalaisten yleiseen tietouteen. Tästä hyvänä indikaattorina voidaan pitää, että Reagania koskevia juttuja alkoi näkyä vakavana asialehtenä tunnetun Suomen Kuvalehden lisäksi myös viihteellisemmissä aikakauslehdissä Seurassa ja Avussa. Ei ihme, että ”vapaan maailman” johtaja ja entinen Hollywood-näyttelijä kiinnostivat myös Seuraa ja Apua. Miten näiden kolmen eri aikakauslehden jutut poikkesivat toisistaan ja miten Reagan narratiivi muuttui 1970-luvun kääntyessä 1980-luvuksi?

1980-luvulle tultaessa kylmän sodan liennytyksen aika oli jo hiipumassa. Tästä oli esimerkkinä mm. kilpavarustelun kiihtyminen jo 1970-luvun lopulla. Sekä Yhdysvallat että Neuvostoliitto pyrkivät tietoisesti kiertämään aikaisemmin solmittuja aserajoitussopimuksia. Tämä näkyi esimerkiksi Yhdysvaltojen aikeena sijoittaa keskipitkänmatkan ydinkärjillä varustettuja ohjuksia Eurooppaan, tasapainoksi Neuvostoliiton vastaaville.³⁶ Yhdysvaltain euro-ohjukset tulivat olemaan varsin suuri puheenaihe 1980-luvun Reagania käsittelevissä lehtijutuissa, mutta päätös niiden sijoittamisesta Eurooppaan tapahtui jo presidentti Carterin kaudella.³⁷

Samaan aikaan 1970-luvulla lehdistössä käynnissä ollut informaatio­sota alkoi kääntyä vuosikymmenen vaihteessa lopullisesti porvarillisten voimien voittoon, mikä oli vain osa suurempaa vasemmistoideologian heikkenemistä suomalaisessa yhteiskunnassa 1980-luvulle tultaessa.³⁸

---

³⁶ Kallenautio 2005, s. 393, 397.

³⁷ Kallenautio 2005, s. 400.

³⁸ Salminen 2004, s. 235.

Suomen Kuvalehti aloitti uutisoinnin vuoden 1980 Yhdysvaltain presidentinvaaleista jo hyvissä ajoin 1979 vuoden puolella ja Reagan mainittiin ensimmäisen kerran jälleen kerran Matti Jäppisen kirjoittamassa artikkelissa. Artikkelit ei suoraan käsitellyt Reagania, mutta siinä todettiin ”vuosien takaisen näyttelijän” olleen virallista vahvistusta vailla ollut ehdokas republikaanipuolueen presidenttiehdokaskilpaan.³⁹ Seuraavan kerran vaaleista kirjoitti Suomen Kuvalehdessä ulkomaantoimittaja Kari Kyheröinen.⁴⁰ Kyheröinen oli Suomen Kuvalehden toimittajista Jäppisen lisäksi eniten äänessä koskien vuoden 1980 presidentinvaaleja. Ulkomaantoimittaja Kari Kyheröisen artikkelissa Suomen Kuvalehdessä maaliskuussa 1980 Reagan nähtiin republikaanipuolueen voimakkaimpana ehdokkaana presidenttikilvassa. Toisaalta Kyheröinen näki Reaganin ”B-luokan näyttelijänä” ja ”vanhukseksi luokiteltuna äärioikeistomiehenä”, jolla oli ”mustavalkoinen maailmankuva”. Kyheröisen artikkelissa Reaganin maailmankuvan keskustana kuvattiin ”Jumalaa, isänmaata, perhettä ja kunniaa”. Lisäksi Kyheröinen pohti kestäisikö Reaganin yksiviivainen, moraalinen ja sotilaallinen linja vaalien loppuun asti vai voittaisivatko maltillisemmat voimat lopulta.⁴¹ Tapa, jolla Reagan esitettiin Kyheröisen artikkelissa, oli huomattavasti mustavalkoisempi kuin esimerkiksi Jäppisen artikkeleissa vuodelta 1976.

Toisaalta myös Jäppisen artikkeli huhtikuun alusta esitti Reaganin hyvin samanlaisessa valossa. Vaikka Jäppinen ei myöskään vuoden 1976 vaalien aikaan missään tapauksessa ylistänyt Reaganin politiikkaa, oli hänen äänensävyensä tällä kertaa huomattavasti skeptisempi ja kriittisempi. Reaganin vaaliohjelma oli Jäppisen mukaan maalattu niin laajoin vedoin ja tehty niin yksinkertaiseksi, että se ei mitenkään voinut toimia, mutta se ei haitannut, koska äänestäjät pitivät siitä. Jäppisen mukaan Reaganin republikaanisen puolueen presidenttiehdokkuuden saattoi tässä kohtaa pilata enää jokin todella paha poliittinen kömmähdys.⁴²

Vielä kriittisemmällä kädellä Reagania käsitteli kirjailija ja Mannerheim-ristin ritari Wolf H. Halsti noin kuukautta myöhemmin julkaistussa Suomen Kuvalehdessä. Halsti tunnetaan parhaiten hänen Suomen ja Neuvostoliiton välisiä suhteita käsittelevistä teoksistaan.⁴³ Halstin mukaan Reagan oli ”toisen luokan filmitähti” ja ”hymypoika”, jonka ura näyttelijänä ei ollut antanut hänelle minkäänlaista poliittista tai hallinnollista kokemusta. Reaganin

---

³⁹ Suomen Kuvalehti 04.05.1979, s. 72, Matti Jäppinen: Kohti Valkoista taloa.

⁴⁰ <https://journalisti.fi/artikkelit/2016/03/satamajtk-rupesi-lehtimieheksi/>

⁴¹ Suomen Kuvalehti 21.03.1980, s. 56, Kari Kyheröinen: USA:n vaalimaratonin pian puolessa välissä, Kärki alkaa hahmottua.

⁴² Suomen Kuvalehti 03.04.1980, s. 56, Matti Jäppinen: Kennedyn myötätuuli.

⁴³ <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/7742>

kuvernöörrikautta hän kuvasi epäonnistuneeksi. Hänen mukaansa Reaganin valitseminen presidentiksi olisi ollut ääriatkaisu, joka olisi johtanut ”suurpoliittisen” tilanteen jyrkkään kiristymiseen. Toisaalta Halsti näki myös istuvan presidentin Jimmy Carterin tehottomana presidenttinä.⁴⁴ Kaiken kaikkiaan tämä oli yksi kriittisimmistä teksteistä Reagania kohtaan Suomen Kuvalehdessä tähän mennessä.

Viikkoa myöhemmin Suomen Kuvalehdessä päätoimittaja Mikko Pohtola käsitteli Reaganin mahdollisuuksia presidenttikilvassa ja totesi hänen olleen varteenotettava ehdokas, joka saattaisi jopa päihittää istuvan presidentti Carterin.⁴⁵

Toukokuun lopussa 1980 Suomen Kuvalehdessä julkaistu alun perin *The Sunday Timesin* David Blundyn ja John Barnesin kirjoittama artikkeli Reaganista oli Suomen Kuvalehden tähän mennessä ylivoimaisesti suurin Reagania käsittelevä teksti. Artikkelin on useamman aukeaman mittainen ja kertoo yksityiskohtaisesti Ronald Reaganin elämästä sekä hänen poliittisesta arvomaailmastaan. Artikkelin alkaa heti ytimekkäästi lauseella ”Hän on pettävän helppo aliarvioida.”⁴⁶ Tämä on teema, joka oli ollut nähtävissä koko Reaganin poliittisen uran ajan.⁴⁷ Artikkelin sävy on melko kriittinen eikä juuri imartele Reagania. Artikkelin mukaan Reaganin puheissa tosiasiat kietoutuivat usein fantasiaan, mutta hän esitti ne tavalla, joka vetosi hänen kannattajiinsa, jotka olivat tavallisia amerikkalaisia, eivät älykköjä. Reagan ei ollut poliittisesti perillä kaikesta ja saattoi esimerkiksi käyttää tilastoja harhaanjohtavasti, mutta silti kansaan vetoavasti. Artikkelista käy ilmi piirteet, jotka Reagan-kirjallisuudessa mielletään yleensä hänen julkisuuskuvalleen tyypillisiksi: Reagan oli mestari sovittelija ja osasi puhua todella lahjakkaasti käyttäen liennyttelyä puhuessaan vakavista aiheista. Toisaalta artikkeli myös mm. vihjaili Reaganin olleen lievästi rasisti sekä miljonäärien sätkynukke, joka otti Raamatun kirjaimellisesti. Eräs teema, joka nousee artikkelista selkeästi esille, on, että ”Reagan haukkuu enemmän kuin puree”.⁴⁸ Hän käytti vahvaa ja uhmakasta retoriikkaa, mutta oli myös todellisuudessa valmis kompromisseihin.

Seuraavassa kuussa Suomen Kuvalehdessä julkaistussa presidentinvaaleja käsittelevässä artikkelissa tunnettu toimittaja ja Amerikan ystävä Timo T. A. Mikkonen⁴⁹ kuvaili Reagania

---

⁴⁴ Suomen Kuvalehti 02.05.1980, s. 91, Wolf H. Halsti: Tasapaksuinen presidenttikilpa.

⁴⁵ Suomen Kuvalehti 09.05.1980, s. 76, Mikko Pohtola: Hallitus sen kun istuu...

⁴⁶ Suomen Kuvalehti 23.05.1980, s. 64, David Blundy, John Barnes: Ronald Reagan, 69 ”Kapinoitsija, urheiluselostaja, Hollywood-tähti, pr-mies, poliitikko...” Entä jos seuraava ammatti on presidentti?

⁴⁷ Troy 2009, s. 2.

⁴⁸ Suomen Kuvalehti 23.05.1980, s. 64–70, David Blundy, John Barnes: Ronald Reagan, 69 ”Kapinoitsija, urheiluselostaja, Hollywood-tähti, pr-mies, poliitikko...” Entä jos seuraava ammatti on presidentti?

⁴⁹ <https://yle.fi/uutiset/3-9421866>

eläkeläiseksi B-luokan lännenelokuvien tähdeksi, jonka kannattajia olivat ”auringonpaistekotien” asukkaat, arkkikonservatiivit, Etelä-Kalifornian rahoittajat, ja sellaiset amerikkalaiset, jotka pitivät presidentin tärkeimpinä piirteinä sujuvaa esiintymistä ja kouliintunutta hymyä.⁵⁰

Heinäkuussa 1980 julkaistu Matti Jäppisen artikkeli republikaanien puoluekokouksesta kertoi Reaganin valinnasta puolueen presidenttiehdokkaaksi ja George H.W. Bushin valinnasta hänen aisaparikseen, mutta artikkeli ei kuitenkaan mennyt syvemmälle käsitellessään Reaganin julkisuuskuvaa. Jutusta paistoi kuitenkin Reaganin yhdistäminen Hollywoodiin, kun Jäppinen kuvasi koko spehtaakkelia suunnitelluksi televisionäytelmäksi, jonka pääosassa oli Ronald Reagan.⁵¹

Apu -lehden ensimmäinen juttu koskien vaaleja oli humoristina tunnetun kirjailijan Arto Paasilinnan pakina elokuulta 1980.⁵² Paasilinna muisteli Reaganin vanhaa lausuntoa Vietnamin sodan ajalta, jossa Reagan uhosi, että Yhdysvalloilla olisi varaa ja voimia vaikka koko Vietnamin viidakon asfaltoimiseen. Hän haukkui Reagania toisen luokan näyttelijäksi ja presidentti Carteria kolmannen luokan valtiopäämieheksi ja totesi sodan olevan selvä juttu, jos Reagan voittaisi vaalit.⁵³ Paasilinnan pakina ei ollut aivan ensimmäinen kerta, kun Reagan mainittiin Avussa. Hänen nimensä oli ollut aikaisemmin mm. ristisanatehtävän vastauksena, mutta Paasilinnan pakina oli ensimmäinen teksti Avussa, joka varsinaisesti otti kantaa Reaganiin. Joka tapauksessa Paasilinnan näkemys Reaganista sekä Yhdysvalloista yleisesti oli hyvin kriittinen. Pakina oli myös ensimmäisiä kirjoituksia missään kolmesta aikakauslehdestä, jossa Reaganiin julkisuuskuvaan yhdistettiin selkeästi sotahulluus. Aikaisemmista Suomen Kuvalehdessä ilmestyneistä kirjoituksista oli käynyt ilmi, että Reaganin aikoiisi palauttaa Yhdysvaltojen arvovallan maailmassa ja nostaa asevoimien budjettia, mutta Paasilinnan teksti oli ensimmäinen, joka suoraan syytti Reagania sotahulluksi. Tätä narratiivia on havaittavissa huomattavasti enemmän Reagania käsittelevässä uutisoinnissa hänen ensimmäisiltä vuosiltaan presidenttinä. Viikkoa myöhemmin Avun Ihmisten Maailma osiossa oli hyvin lyhyt juttu, jossa mainittiin Ronald Reaganin pojan Ronin pudonneen pois yliopistosta jahdatakseen uraa

---

⁵⁰ Suomen Kuvalehti 13.06.1980, s. 53, Timo T. A. Mikkonen: Vaalitaistelu vasta alussa: Kesällä käydään Amerikan uusi sisällissota.

⁵¹ Suomen Kuvalehti 25.07.1980, s. 25, Matti Jäppinen: Puoluekokous suunniteltiin, lavastettiin ja ohjattiin televisiolla. Pääosassa on Ronald Reagan. Tätä on Jenkkien realismi.

⁵² <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/4903>

⁵³ Apu 15.08.1980, s. 15, Arto Paasilinna: Mitä opimme kesästä.

tanssijana.⁵⁴ Tämä vahvistaa käsitystä Avusta viihdelehtenä, jonka pääpaino ei ole ajankohtaisissa poliittisissa jutuissa ainakaan Yhdysvalloista.

Suomen Kuvalehdessä Yhdysvaltain presidentinvaaleja sen sijaan seurattiin urakalla koko vuoden 1980 ajan. Aikaisemminkin vaaleja lehdessä käsitellyt Kari Kyheröinen kritisoi voimakkaalla kädellä Reaganin imagoa syyskuussa 1980 ilmestyneessä kirjoituksessaan. Kyheröisen mukaan Reagan edusti Keskilännen mistään mitään tietämättömien perusamerikkalaisten arvoja. Tätä imagoa Reagan oli Kyheröisen mukaan vahvistanut mm. maantieteellisellä tietämättömyydellään ja heittämällä kevytmielisiä ja ärsyttäviä kommentteja Vietnamin sodasta tai Taiwanin suhteista. Uusimpana kohuna jutussa mainittiin Reaganin mölätys, että amerikkalaisissa kouluissa pitäisi opettaa raamatullista luomiskertomusta ihmisten alkuperästä. Kyheröisen tekstiin oli myös liitetty pilakuva Reaganista ja hänen vaimostaan Nancystä, jossa heidän hymyilevät naamansa oli muokattu American Gothic taideteokseen. Kyseessä on eräs amerikkalaisen taidehistorian merkittävimmistä teoksista, jonka sisältö viittaa Yhdysvaltojen Keskilänteen.⁵⁵ Kyheröisen teksti jatkoi samaa kriittistä linjaa Reaganista, joka oli ollut näkyvissä koko vaalivuoden 1980 ajan Suomen Kuvalehdessä.

Samalta päivämäärältä Kyheröisen tekstin kanssa oli myös Seura -lehden ensimmäinen Ronald Reagania käsittelevä artikkeli. Seuran ensimmäinen Reagania käsittelevä teksti oli julkaistu alle kaksi kuukautta ennen vuoden 1980 presidentinvaalien vaalipäivää. Seuran ensimmäinen Reagania käsittelevä teksti oli ensimmäinen osa alun perin The New York Timesissa julkaistusta sarjasta, jonka oli kirjoittanut Robert Lindsey ja Jay Axelbank, ja jonka oli toimittanut Seuralle Arto Häilä. Seuran ensimmäinen Reagan artikkeli oli sisällöltään hyvin samankaltainen kuin Suomen Kuvalehdessä keväällä julkaistu The Sunday Timesin Reagan paketti. Siitä tulee ilmi myös hyvin samanlaista tietoa kuin Robert M. Collinsin ja Gil Troyn Reagania käsittelevistä teoksista: Reagan oli täydellinen esiintyjä, joka loisti puhekorokkeella yleisön edessä, ja vaikka hänen suustaan saattoi välillä tulla ristiriitaista tietoa tai valheita, ei se tuntunut yleisöä haittaavan. Tekstissä korostettiin myös Reaganin poikamaista Hollywood-charmia ja hymyilevää olemusta, kutsuttiinpa Reagania jutussa myös jopa ”cowboyksi”.⁵⁶ Reagan nähtiin pragmaattikkona, joka oli sovittelemisen mestari, mutta jolta puuttui sivistystä ja älyä. Jutusta nousi esiin myös muita tyypillisiä piirteitä, joita oli kuvattu paljon myös Suomen Kuvalehden Reagan teksteissä: Reaganin retoriikka saattoi olla voimakasta, mutta hän

---

⁵⁴ Apu 22.08.1980, s. 11. Ihmisten maailma, Tanssiva Reagan.

⁵⁵ Suomen Kuvalehti 19.09.1980, s. 40, Kari Kyheröinen: Keskilännen Perusfarmari. Katso liite 1.

⁵⁶ Seura 19.09.1980, s. 29, Lindsey, Axelbank, toim. Häilä: Ronald Reagan: Romantisoidun menneisyyden evankelista.

oli loppujen lopuksi yllättävän maltillinen itse tekojensa kanssa. Luonnollisesti jutussa käsiteltiin myös Reaganin konservatiivista arvomaailmaa ja hänen henkilöhistoriaansa näyttelijästä poliitikoksi.⁵⁷ Kaiken kaikkiaan tämä Seurassa julkaistu alun perin New York Timesin artikkeli oli näkökulmaltaan kohtuullisen neutraali eikä lähtenyt romuttamaan tai ylistämään Reagania. Se oli sisällöltään äärimmäisen laaja, Reaganissa nähtiin tasavertaisesti sekä hyviä että huonoja puolia eikä hänestä annettu mustavalkoista kuvaa. Toisaalta on hyvä huomioida, että artikkeli oli alun perin The New York Timesista eikä Seuran omien toimittajien kirjoittama. Tämä ei sinänsä yllätä, koska Seura oli kuitenkin luonteeltaan melko lailla viihdelehti.

Sarjan toinen osa oli The New York Timesin entisen Moskovan kirjeenvaihtajan Hedrick Smithin käsialaa ja se käsitteli Reaganin ulko- ja puolustuspoliittista ajattelua. Smith näki tekstissä merkittäviä yhtäläisyyksiä Reaganin ja Neuvostoliiton johtajan Leonid Brezhnevin välillä, koska molemmat tunnettiin kohteliaina miellyttäväkäyttöksinä sovittelijoina, jotka pitivät asevarustelua korkealla heidän poliittisissa ohjelmissaan. Jutussa korostettiin myös molempien miesten harrasta uskoa isänmaahan ja epäluuloa kilpailevaa ideologiaa kohtaan. Myös tässä jutussa painotettiin Reaganin kykyä tehdä kompromisseja vastustajiensa kanssa huolimatta hänen voimakkaasta retoriikastaan. Toisaalta Smith korosti jutussa todella paljon Reaganin näkemystä siitä, että Yhdysvallat oli pahasti jäljessä Neuvostoliittoa sotilaallisissa asioissa, ja siitä kuinka Kylmän sodan liennytyks olisi pitänyt lakkauttaa, koska se hyödytti Neuvostoliittoa.⁵⁸

Sarjan viimeisen osan oli kirjoittanut Eleanor Harris Howard ja se käsitteli Ronald Reaganin ja hänen vaimonsa Nancyn yksityiselämää ja rakkaustarinaa. Artikkelin oli huomattavasti viihteellisempi ja kevyempi kuin sarjan kaksi aikaisempaa osaa ja perustui paljolti Ronald ja Nancy Reaganin haastatteluun heidän karjatilallaan. Artikkelin sai Reaganin vaikuttamaan todella inhimilliseltä ja rehdiltä ihmiseltä, vaikkei se suoraan ottanut poliittisesti kantaa vaaleihin, se esitteli Reaganin hyvässä valossa.⁵⁹

Kaiken kaikkiaan Seuran kolmeosainen alun perin The New York Timesissa julkaistu artikkelisarja oli tyyliään vaihteleva ja Reagan nähtiin kirjoittajasta riippuen jopa erittäin positiivisessa valossa. Mikä on kontrastissa erityisesti Suomen Kuvalehden toimittajien

---

⁵⁷ Seura 19.09.1980, s. 29, Lindsey, Axelbank, toim. Häilä: Ronald Reagan: Romantisoidun menneisyyden evankelista

⁵⁸ Seura 26.09.1980, s. 58, Hedrick Smith: Kilpavarustelu tai länsimaiden perikato.

⁵⁹ Seura 03.10.1980, s. 67, Eleanor Harris Howard: Suoraan Hollywoodin unelmatehtaasta: Reaganien rakkaustarina.

kirjoittelun kanssa, joiden teksteistä paistoi esiin usein vain Reaganin huonot puolet. Toisaalta tämä saattoi johtua merkittävästi siitä, että kyseessä oli tilausjuttu eikä se ollut Seuran omien toimittajien käsialaa.

Reagania kohtaan osoitettua kritiikkiä oli nähtävissä myös lokakuun alussa 1980 Suomen Kuvalehden Tietoa Huipulta osiossa julkaistussa lehden päätoimittajan Mikko Pohtolan katsauksessa presidentinvaaleihin. Pohtola korosti tekstissään erityisesti Reaganin ulkopoliittista tietämättömyyttä ja vanhaa ikää sekä kuvaili Reagania ”äärioikeistoradikalistiksi”, joka ei vedonnut Yhdysvaltojen suureen hiljaiseen enemmistöön.⁶⁰ Lokakuun lopussa SK:ssa julkaistussa artikkelissa Kari Kyheröinen kuvaili sekä Reaganin että Jimmy Carterin presidenttikampanjoita huonoiksi ja vaaleja erittäin tiukaksi taisteluksi. Hän käytti Reaganista termiä ”pomminheittäjä” puhuessaan hänen imagostaan, mutta pohti kuinka paljon uhittelevasta retoriikasta toteutuisi, jos Reagan olisi presidentti.⁶¹

Reaganin voitto vaalipäivänä 4.11.1980 sai kaikki kolme aikakauslehteä kirjoittamaan suuria monen aukeaman juttuja tästä ajankohtaisesta mahdollisesti maailman suurimmasta tapahtumasta. Juhani Lehtisalon kirjoittama artikkeli Avun 7.11.1980 numerossa käsitteli vaalipäivän tunnelmia ja se esitteli molemmat ehdokkaat aukeaman kokoisilla teksteillä. Reaganin ja presidentti Carterin välillä oli artikkelissa selkeä kontrasti, Carter kuvattiin huomattavasti nöyrempanä ja vähäeleisempänä, kun taas Reagan ja hänen New Jerseyssä pitämänsä puhetilaisuus nähtiin mahtipontisena, jopa kaoottisena. Erityisen suuri huomio jutussa oli Reaganin puhetilaisuudessa nähdyssä Uncle Samiksi pukeutuneessa miehessä, jolla oli ollut mukanaan kyltti, jossa oli nuori lännensankariksi pukeutunut revolverilla varustautunut Reagan ja latinaksi teksti ”Jos haluat rauhaa, valmistaudu sotaan”. Tyypilliseen tapaan artikkelissa korostettiin Reaganin voimakasta ja uhmakasta, jopa sotaisaa retoriikkaa, sekä hänen hymyilevää ja lämmintä olemusta. Reaganin suurimpana painolastina vaaleissa nähtiin 69-vuotiaan Reaganin ikä. Avun toimittajat huomioivat myös sen, että Reagan oli ollut kaksi kertaa naimisissa, jonka voi tulkita Reaganin omat arvot huomioon ottaen tekopyhäksi.⁶²

Samana päivänä julkaistu Seuran artikkeli oli hyvin samantapainen kuin Avun vastaava. New Jerseyyn sijaan Seuran toimittaja Hannu Holvas ja lehtikuvaaja Jorma Pouta olivat olleet todistamassa Reaganin puhetilaisuutta Pennsylvanian osavaltiossa. Puhetilaisuutta kuvailtiin yksityiskohtaisesti ja siitä oli havaittavissa samanlaista mahtipontisuutta ja kaaosta kuin Avun

---

⁶⁰ Suomen Kuvalehti 03.10.1980, s. 68, Mikko Pohtola, Kuka pelaa taas presidenttipeliä?

⁶¹ Suomen Kuvalehti 31.10.1980, s. 44–46, Kari Kyheröinen: Millainen on Amerikan seuraava presidentti?

⁶² Apu 7.11.1980, s. 25–29, Juhani Lehtisalo: Vaalirallin loppusuora: Amerikka teki valintansa. Katso liite 2.

samana päivänä julkaistussa jutussa. Myös Seuran artikkelissa korostettiin Reaganin hymyilevää huoletonta olemusta. Kaiken kaikkiaan artikkeli oli tyyliiltään hyvin neutraali, ellei jopa hieman Reaganin puolella, ja keskittyi enemmän kuvaamaan itse puheilaisuutta kuin menemään syvälle itse Reaganin käsittelemisessä. Jutussa haastateltiin myös Reaganin kannattajia, jotka kaikki ylistivät Reaganin talousohjelmaa, joka leikkaisi liittovaltion menoja sekä Reaganin rehtiä persoonallisuutta. Jopa artikkelin kirjoittaja Holvas totesi Reaganin olleen se ehdokas, joka oli tehnyt vaaleissa jotain uutta ja tuonut pitkästä ajasta esille amerikkalaisen unelmaideologian.⁶³ Samassa numerossa oli heti tämän artikkelin jälkeen toinen Holvaksen teksti, jossa hän oli lehtikuvaaja Jorma Poudan kanssa amerikansuomalaisen yhteisön vieraana Kaliforniassa katsomassa Reaganin ja presidentti Carterin välistä ratkaisevaa tv-väittelyä. Jutusta on mielenkiintoista huomata, että kaikki paikan päällä olleet amerikansuomalaiset olivat Reaganin kannattajia. He ylistivät Reagania mm. hänen talouspolitiikastaan ja hänen hyvästä kuvernöörikaudestaan.⁶⁴ Toinen mielenkiintoinen huomio on, että reportaasissa ei muutamaa lausetta lukuun ottamatta juuri kritisoitu Ronald Reagania ja nämäkin olivat hyvin pieniä huomioita, kuten: ”Reagan näyttää hänen (Carterin) rinnalla hieman vanhalta ja ryppyiseltä, mutta kuitenkin elinvoimaiselta.”⁶⁵ Kaiken kaikkiaan toimittaja Holvaksen ja Seuran kuva Reaganista oli huomattavasti myönteisempi kuin Avussa ja Suomen Kuvalehdessä, mutta se ei kuitenkaan mennyt ihan ylistämiseen asti.

Viikkoa myöhemmin 14.11.1980 edelliselläkin viikolla Avussa Reaganista kirjoittanut Juhani Lehtisalo käsitteli presidentiksi valittua Reagania usean aukeaman kokoisessa tekstissä. Lehtisalo osoitti tekstissä selkeää huolestuneisuutta Reaganin valinnasta presidentiksi. Lehtisalo painotti huolestuneella sävyllä Reaganin voimakasta ja uhmakasta retoriikkaa koskien varsinkin kilpavarustelua ja pohti kumpi vaihtoehto olisi ollut pelottavampi: Se, että Reagan oikeasti pitäisi sanoistaan kiinni vai se, että se olisi pelkkää uhoa ilman toimia. Erityisen vanhoillisessa ja kriittisessä valossa Lehtisalo näki kilpavarustelun lisäksi Reaganin lausunnot rotuasioista, naisten oikeuksista ja kuolemantuomiosta. Lehtisalo kuitenkin korosti tekstissä, että Reagan oli täyskäännösten mestari, joka oli aikaisemminkin taipunut painostuksen edessä. Hän toivoi, että Reaganin voimakkaimmat lausunnot olivat olleet pelkkää vaalipropagandaa eikä hän tekisi kuten hän oli sanonut.⁶⁶ Joka tapauksessa tekstistä

---

⁶³ Seura 07.11.1980, s. 40–43, Hannu Holvas: Voitonvarmat Republikaanit: Reagan pelastaa meidät Carterilta.

⁶⁴ Seura 07.11.1980, s. 43–44, Hannu Holvas: Amerikansuomalaisten kanssa TV-vaaleissa: ”Amerikkalaisten mollaaminen saa nyt loppua”.

⁶⁵ Seura 07.11.1980, s. 43, Hannu Holvas: Amerikansuomalaisten kanssa TV-vaaleissa: ”Amerikkalaisten mollaaminen saa nyt loppua”.

⁶⁶ Apu 14.11.1980, s. 24–26, Juhani Lehtisalo: Entä jos Reagan on sittenkin tosissaan?

kävi selkeästi ilmi, että Lehtisalo ei pitänyt Reaganista. Hän näki Reaganin sodanlietsojana, joka olisi saattanut olla mahdollinen uhka maailman rauhalle.

Lehtisalons huolestuneelle artikkelille antoi tasapainoa samassa lehdessä heti seuraavalta aukeamalta löytyvä Raila Kinnusen teksti, jossa Suomen useat politiikan asiantuntijat antoivat neutraalimpia ja rauhoittavampia näkemyksiä Reaganin valinnasta presidentiksi.⁶⁷ Apu -lehden asiantuntijat olivat yhtä mieltä siitä, että Yhdysvaltain talous tulisi elpymään ja menemään enemmän kohti klassista kapitalismia. He olivat myös skeptisiä siitä, että Reaganin valinnalla olisi suuria seurauksia Suomelle. Lisäksi monet asiantuntijat uskoivat siihen, että Reagan valitsisi hyviä alaisia kuten hänellä oli ollut tapana tehdä hänen kuvernöörikaudellaan. Toisaalta kommentteissa oli havaittavissa myös pientä huolestuneisuutta. Yhteiskuntatieteilijä prof. Risto Sänkiäho kritisoi Reagania ja Reaganin tukijoukkoja voimakkaimmin. Kritiikkiä hän antoi mm. heidän tieteen ja koulutuksen vastaisuudesta. Hän myös ivasi presidentin vanhaa ikää eikä uskonut, että Reaganilla olisi mahdollisuuksia toiseen kauteen. Kokoomuspoliitikko Harri Holkeri sen sijaan totesi, että huoleen olisi aihetta, jos Reagan toteuttaisi vaalikampanjansa aikana esittämiä voimakkaita mielipiteitään, mutta ei uskonut tämän toteutuvan.⁶⁸ Kaiken kaikkiaan Apu -lehden asiantuntijajoukko oli mielipiteissään siis varovaisen pessimistisiä Reaganin presidenttiydestä, mutta he eivät uskoneet suuriin muutoksiin Yhdysvaltain ulkopoliitikassa tai suhteissa Suomeen.

Myös Seurassa julkaistiin samana päivämääränä useamman aukeaman raportti Yhdysvaltain presidentinvaalien vaalipäivästä ja tuloksista. Samoin kuin edellisellä viikolla, myös tämän reportaasin oli kirjoittanut Hannu Holvas. Holvaksen näkemys Reaganin voitosta oli huomattavasti optimistisempi kuin Avun näkemys ja se jatkoi hänen aikaisempaa linjaansa. Holvas meni jopa niin pitkälle, että ylisti Reagania erinomaiseksi taustajoukkojen valitsijaksi. Lisäksi hän näki Reaganin kaksi kautta Kalifornian kuvernöörinä onnistuneina ja uskoi, että Reaganista voisi tulla jopa ”erittäin hyvä” presidentti, jos hän onnistuisi presidenttinä valitsemaan hyvän lähimmän työryhmän, välttämään riidat kongressin kanssa ja pitämään kansansuosionsa. Holvas myös vakuutteli suomalaiselle yleisölle, että Reagan oli aina ollut puheissaan huomattavasti konservatiivisempi kuin todellisissa poliittisissa teoissaan. Holvaksen teksti ei kuitenkaan ollut täyttää sokeaa Reaganin ylistystä. Hän huomioi, että Reaganin vaalinvalvojisissa yleisö koostui käytännössä pelkästään valkoisista ylemmän keskiluokan amerikkalaisista, ja värillisiä oli paikalla käytännössä vain tarjoilijoiden roolissa.

---

⁶⁷ <https://kirja.elisa.fi/kirjailija/raila-kinnunen>

⁶⁸ Apu 14.11.1980, s. 28–29, Raila Kinnunen: Millainen on Ronald Reaganin USA?

Lisäksi jutusta saa käsityksen, että juhlinta ja väistyvän presidentti Jimmy Carterin solvaus menivät voitonjuhlissa välillä jopa mauttomuuksien puolelle. Lisäksi Holvas näki Reaganin ihanteellisen ajatusmaailman Yhdysvalloista selkeästi idealistisena ja naiivina.⁶⁹

Seuran ja Avun reportaasit Reaganin vaalivoitosta poikkesivat huomattavasti toisistaan. Avussa esiintyneessä tekstissä tunnelma oli huolestunut ja Reagan nähtiin mahdollisena maailman rauhan tuhoajana, kun taas Seurassa menttiin niin pitkälle, että Reagania jopa ylistetään joillain mittapuilla. Johtuiko tämä sitten Avun ja Seuran keskinäisestä kilpailusta ja tarpeesta olla erimieltä asiasta vai oliko kyseessä vain yksittäisten toimittajien näkemys asiasta, joka ei edustanut koko lehden kantaa. Tämä jää valitettavasti todella tulkinnanvaraiseksi.

Kari Kyheröisen reportaasi Suomen Kuvalehdessä Reaganin voitosta vaaleissa vaikuttaisi olleen jossain määrin Reaganin vastainen, mutta loppupeleissä Kyheröisen asenne oli tekstissä jopa välinpitämätön. Kyheröinen huomioi Reaganista sen, että hänen sloganinsa ja puheensa olivat yksinkertaisia ja osuvia ja ne vetoaisivat jopa kansakoululaiseen. Hän totesi, että Reagan voitti vaalit, koska hänellä on kyky puhua kansan syvät joukot taakseen.⁷⁰ Kyheröisen näkemys Reaganista on hyvin samanlainen kuin näkemykset Reaganista nykypäivänä.⁷¹ Lisäksi Kyheröinen lainasi tekstissä laatulehtenä pitämänsä The Los Angeles Timesin artikkelia, jonka mukaan Reaganin todellinen haaste tulisi olemaan valita ne naiset ja miehet, joihin Yhdysvallat ja koko maailma voisi seuraavan neljän vuoden aikana luottaa. On hyvä huomioda, että tämä ”laatulehti” ennusti Carterin voittoa. Kyheröinen oli itse paikalla Century Plaza -hotellissa Reaganin voitonjuhlissa ja kuvaili juhlia melkoiseksi pettymykseksi, koska Reaganin maanvyörymävoitto tapahtui niin nopeasti.⁷²

Samassa numerossa myös Suomen Kuvalehden Moskovan kirjeenvaihtaja Dev Murarka käsitteli vaaleja keskittyen erityisesti siihen, miten Reaganin voitto tulisi vaikuttamaan Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton välisiin suhteisiin. Murarka huomioi, että Reagan oli Moskovan näkökulmasta vain vähän suurempi paha kuin Carter ja tämä perustui suurimmaksi osaksi Reaganin arvaamattomuuteen. Kaiken kaikkiaan hän kuitenkin uskoi, ettei Reagan tulisi poliittisessa toiminnassaan olemaan yhtä aggressiivinen kuin puheissaan. Hän perusteli tätä vetoamalla Dwight. D Eisenhoweriin ja Richard Nixoniin, jotka myös ratsastivat

---

⁶⁹ Seura 14.11.1980, s. 12–17, 39, Hannu Holvas: Seura Reaganin voitonjuhlissa: Hyvästi Jimmy!

⁷⁰ Suomen Kuvalehti 14.11.1980, s. 12–15, 17–19, Kari Kyheröinen: ”Me haluamme Reaganin”.

⁷¹ Holmila, Roitto 2018, s. 364–365.

⁷² Suomen Kuvalehti 14.11.1980, s. 12–15, 17–19, Kari Kyheröinen: ”Me haluamme Reaganin”.

presidenttiyteen oikeistoaallolla, mutta olivat loppujen lopuksi melko maltillisia. Hän totesi Reaganin voiton olleen myös Hollywoodin lopullinen voitto amerikkalaisessa kulttuurissa.⁷³

Lehdessä oli vielä kolmas Reaganin vaalivoittoa käsittelevä teksti, joka oli toimittaja Antti Blåfieldin käsialaa. Blåfield totesi Reaganin valinnalla olleen loppujen lopuksi melko vähän vaikutusta kylmän sodan liennytykseen, koska liennytyksen aika oli hänen mukaansa mennyt jo. Lisäksi Blåfield uskoi Murarkan tavoin, että konservatiivi Reagan olisi jopa saattanut tulla paremmin toimeen Neuvostoliiton kanssa kuin Jimmy Carter.⁷⁴

Kaiken kaikkiaan Suomen Kuvalehden suhtautuminen Reaganin valintaan presidentiksi oli kolmesta aikakauslehdessä vähiten kantaottava, vaikka Kari Kyheröisen tekstissä oli havaittavissa pieniä Reaganin vastaisia piirteitä.

Vuoden 1980 presidentinvaalit lisäsivät merkittävästi kiinnostusta Reagania kohtaan, ja hänestä oli huomattavasti enemmän kirjoittelua kuin vuonna 1976. Käsitys Reaganista vanhoillisena poliitikkona ja Hollywood-tähtenä ei kuitenkaan kadonnut minnekään. Vuoden 1980 tekstit Suomen Kuvalehdessä olivat jopa enemmän Reaganin vastaisia kuin vuoden 1976 tekstit. Juttujen keskiössä olivat Reaganin vanha ikä ja sekä uhmakas poliittinen retoriikka sekä hänen tietämättömyytensä erityisesti ulkopoliitikasta. Avun ja Seuran Reagan-uutisointi jäi vuonna 1980 lopulta todella vähäiseksi. Reaganista uutisoitiin vain silloin, kun Yhdysvaltain presidentinvaalit oli ajankohtainen aihe. Mielenkiintoinen havainto on myös, että Avun ja Seuran Reagan-kuvat poikkesivat toisistaan merkittävästi. Avussa Reaganista luotiin merkittävästi negatiivisempaa kuvaa kuin Seurassa, jossa Hannu Holvas jopa paikoin ylisti Reagania. Ehkäpä merkittävin teema, joka Reaganin julkisuuskuvasta toistui kaikissa kolmessa aikakauslehdessä, oli ajatus siitä, että Reaganin retoriikka oli voimakkaampaa kuin hänen varsinaiset poliittiset tekonsa.

---

⁷³ Suomen Kuvalehti 14.11.1980, s. 38–39, Dev Murarka: Moskovassa ei surra, koska Ronald Reagan on kahdesta vain vähän suurempi paha.

⁷⁴ Suomen Kuvalehti 14.11.1980, s. 40, Antti Blåfield: Suurvaltasuhteissa on uusjaon paikka.

3. Reaganin ensimmäinen kausi Yhdysvaltain presidenttinä

3.1 Ensimmäiset vuodet

Reaganin ensimmäinen vuosi presidenttinä alkoi aktiivisella kirjoittelulla kaikissa kolmessa aikakauslehdessä. Avun vuoden ensimmäinen Reagan artikkeli oli Markku Rautosen käsialaa.⁷⁵ Rautonen käsitteli artikkelissaan Reaganin tulevaa hallitusta ja huomioi tekstissään erityisesti Reaganin tulevan ulkoministeri Alexander Haigin, jota hän nimitti kunnianhimoiseksi ja määrätietoiseksi haukaksi, joka ei taipuisi edes Neuvostoliiton edessä. Rautonen uskoi Reaganin myös jatkavan töiden delegoimista alaisilleen, kuten hän oli tehnyt myös Kalifornian kuvernöörinä. Rautonen spekuloi myös, että Reaganin iäkkyyys tarkoittaisi myös sitä, että varapresidentti tai joku ministereistä voisi nousta tärkeään rooliin Reaganin kaudella. Itse presidentin Rautonen näki vanhana, mutta ikäisekseen terveenä.⁷⁶ Kaksi viikkoa myöhemmin Avussa ilmestyi Wanda McDanielin ja Caroline Cushingin kirjoittama käännetty elämäkerrallinen teksti Reaganin vaimosta Nancystä. Kirjoituksen päätteeksi oli, että Nancy oli uskomattoman lojaali aviomiehelleen ja hän eli vain aviomiehensä kautta ja sai voimaa siitä, ja teki kaikkensa Ronnien menestyksen eteen. Toisaalta artikkeli jopa vihjaili hieman, että Nancy olisi ollut poliittisesti terävämpi kuin hänen miehensä ja että hänellä olisi ollut todellinen valta päätöksen teossa.⁷⁷

Seuran vuoden 1981 ensimmäisessä numerossa on Suomen Kuvapalvelun elämäkerrallinen artikkeli Reaganista ja hänen perheestään. Juttu sisältää paljon samoja asioita kuin aikaisemmat Reaganin elämää käsittelevät tekstit. Reagan nähtiin tekstissä voimakkaana hahmona, jonka älykkyyttä ei juurikaan voinut korostaa, vaikka hän olikin erittäin hyvä omaksumaan muiden ajatuksia ja valitsemaan neuvonantajia.⁷⁸ Samanlaisia tulkintoja Reaganista esitti viereisellä aukeamalla amerikkalainen kansainvälisen politiikan ja strategian tutkija professori Walter Laquer haastattelussa, joka koski Pohjoismaiden turvallisuutta. Laquerin mukaan Reagan ei ollut edes oikeistolainen, vaan populistinen ja isänmaallinen, jonka menestys vaaleissa oli protesti USA:n itärannikon urapoliitikkoja vastaan. Laquer vähätteli jutussa sodan pelkoa Euroopassa, ja totesi Reaganin olleen vahva mies ja ”sota ei syty, jos vallassa on vahva mies”. Toisaalta Laquer ennusti haastattelussa myös Yhdysvaltain asenteiden kovenemista tulevaisuudessa,

---

⁷⁵ <https://www.hs.fi/muistot/art-2000002625053.html>

⁷⁶ Apu 02.01.1981, s. 66–68, Markku Rautonen: Lännen miehet nousevat satulaan.

⁷⁷ Apu 16.01.1981, s. 72–75, Wanda McDaniel, Caroline Cushing: Nancy Reagan: Minä tein sen!

⁷⁸ Seura 01/1981, s. 30–31, Suomen Kuvapalvelu: Reagan ja hänen perheensä.

vaikka todellisuudessa Reaganin ulkopolitiikka tuskin tulisi kovenemaan merkittävästi Carterin ajoista. Jutussa oli keskiössä myös Euroopan NATO-maiden puolustuskyvyn oletettu heikkous Neuvostoliittoon ja sen liittolaisiin verrattuna.⁷⁹

Suomen Kuvalehdessä Reagania käsittelevistä artikkeleista vastasi suurimmaksi osaksi vuoden 1981 alusta aina vuoden 1982 kesään ulkomaankirjeenvaihtaja Marketta Kopinski.⁸⁰ Tänä aikana Kopinski kirjoitti Reaganista yhteensä 27 kertaa.

Kopinskin ensimmäinen artikkeli Reaganista oli tammikuulta 1981 ja se käsitteli uuden hallituksen muodostamista. Kopinskin mukaan hallitus oli täynnä koulutettuja valkoisia keski-ikäisiä taloudellisesti hyväasemaisia miehiä, joita Reagan itse kuvasi ”korkealaatuiseksi” hallitukseksi. Kopinskin mukaan Reaganin hallitus jätti kuitenkin ristiriitaisen maun sekä Reaganin kannattajille että hänen vastustajilleen. Reaganin kannattajien mukaan hallitus oli liian maltillinen ja urapoliitikoista koostunut, kun taas erityisen suurena kysymysmerkkinä hän piti Alexander Haigin nimittämistä ulkoministeriksi, koska Haig oli ollut vuonna 1974 osallisena Watergate-skandaalissa. Kaiken kaikkiaan Kopinski piti Reaganin hallitusta kuitenkin melko tasapainoisena ja onnistuneena sen Yhdysvalloissa saamasta kritiikistä huolimatta.⁸¹ Reaganin virkaanastujaisia käsitelleessä artikkelissa Kopinski kommentoi, että virkaanastujaiset oli tilaisuus täynnä uhoa ja draamaa. Reagan nimittäin aloitti presidenttiytensä juhlallisesti, kun 14 kuukautta kestänyt Iranin panttivankikriisi sattui päättymään juuri samana päivänä kuin Reagan astui virkaansa. Vaikka virkaanastujaiset ja panttivankikriisi olivat mahtavia voittoja Reaganille, Kopinskin tekstistä käy ilmi selkeä teema: Reaganin asenne oli prameileva ja juhlat olivat suuri speaktaakkeli, mutta Kopinskin mukaan Reaganin puheet olivat ympäripyöreitä, eikä hänen politiikassaan ollut nähtävissä mitään oikeita ratkaisuja.⁸² Kopinski jatkoi samaa linjaa myös helmi- ja maaliskuussa 1980. Kopinskin kaikkia juttuja yhdisti ajatus siitä, että Reaganin hallinnolla ei ollut vielä selkeää linjaa ja päämäärää.

Reaganin salamurhayritys maaliskuun lopussa sai Kopinskin kuitenkin nopeasti ja vilpittömästi nöyrytmään Reaganin suhteen ainakin hetkeksi. Marketta Kopinski piti Reaganin murhayritystä suurena iskuna yleiselle kansalliselle innostukselle Yhdysvalloissa, joka sai alkunsa Iranin panttivankikriisin loputtua. Huomiota Kopinskin mukaan herätti

---

⁷⁹ Seura 01/1981, s. 32–34, Walter Laquer: USA ei enää tarvitse Eurooppaa.

⁸⁰ https://www.linkedin.com/in/marketta-kopinski-71baa310?trk=people-guest_people_search-card

⁸¹ Suomen Kuvalehti 09.01.1981, s.24–25, Marketta Kopinski: Pitkään seulottu hallitus epäilyttää kaikkia.

⁸² Suomen Kuvalehti 30.10.1981, s. 8–9, Marketta Kopinski: ”Uhoa, draamaa ja lupauksia.

murhayrityksen jälkeen myös ulkoministeri Haigin kiiruhtaminen tv-kameroiden eteen ilmoittamaan, että hänellä oli tilanne Washingtonissa hallussa.⁸³ Myös sekä Seurassa että Avussa julkaistiin juttu Reaganin salamurhayrityksestä. Avun juttu Reaganin murhayrityksestä oli käytännössä vain kuvakollaasi yksinoikeuskuvista tapahtumasta. Seuran Hannu Holvas sen sijaan lainasi omassa artikkelissaan tapahtumasta Reaganin legendaarista lausahdusta ”Kulta, unohdin väistää!”, jonka Reagan lausui vaimolleen Nancyille sairaalassa murhayrityksen jälkeen. Aikaisemminkin Reagania kehuneen Holvaksen jutussa Reagan oli sankari, joka ei hetkeksikään menettänyt Hollywood-huumorintajuun.⁸⁴ Lisäksi ajankohtaisuuden takia, sekä Avussa että Seurassa, oli historiakatsaus aikaisempiin Yhdysvaltain presidenttien murhiin tai murhayrityksiin.

Kopinskin linja koskien Reaganin hallinnon suunnan puuttumista jatkui myös seuraavina kuukausina Suomen Kuvalehdessä. Kopinskin teksteissä yhdistyi lähes aina sama kaava. Reagan ja hänen alaisensa antoivat epäselviä tai ristiriitaisia lausuntoja asioista ja poliittisen linjan muodostaminen oli yhtä sotkua. Yhteistä linjaa ei vain ollut ja tämä näkyi erityisesti ulkopolitiikassa, joka oli Reaganin osalta vain jyrkkäsanaisia kommentteja ja hyökkäyksiä Neuvostoliittoa kohtaan.⁸⁵ Erityisesti juttujen keskipisteenä oli itse Reagan, joka johti poliittista sirkusta ja ulkoministeri Haig, joka epäonnistui jokaisessa käänteessä. Kopinskin tulkinnat tilanteesta Yhdysvalloissa vuoden 1981 ensimmäisellä puoliskolla vaikuttaisivat olleen melko osuvia. Haig nimittäin itse kirjoitti myöhemmin omissa muistelmissaan, että hän ei ollut oikeastaan juuri lainkaan päässyt puhumaan presidentin kanssa kahden kesken Reaganin hallituksen ensimmäisen kolmen kuukauden aikana.⁸⁶

Samoihin aikoihin Seurassa Seuraihminen osiossa julkaistu UMK:n pakina huomioi, että Hollywood näyttelijä John Gavinista oli tulossa Reaganin uusi ”roolikaveri”, jos hänet nimitettäisiin USA:n Meksikon suurlähettilääksi. UMK nimitti jutussa Reaganin hallitusta ”filmitähtiministereiksi” ja kritisoi erityisesti Reaganin nyarkin helistelyä Neuvostoliitolle sekä vitsaili Reaganin räjäyttävän maailman todeten, että Reaganin teot veti vertoja jopa Spede Pasasen ohjaukselle.⁸⁷

---

⁸³ Suomen Kuvalehti 10.04.1981, s. 18–19, Marketta Kopinski: Washingtonin laukausten kaiut.

⁸⁴ Seura 10.04.1981, s. 12, Hannu Holvas: ”Kulta, unohdin väistää!”.

⁸⁵ Suomen Kuvalehti 24.04.1981, s. 30–31, Marketta Kopinski: Kuka johtaa ja miten?

⁸⁶ Bonafede 1997, s. 504.

⁸⁷ Seura 13/1981, s. 5. UMK: Luonnenäyttelijä jakaa sivuosia.

Reaganin päätös elokuussa 1981 aloittaa neutronipommien valmistus sai Euroopassa aikaan todella voimakkaan vastareaktion ja ydinsodan pelon uusi aalto valtasi Euroopan.⁸⁸ Avun toimittaja Laura Paunonen tuomitsi Reaganin toimet puheenvuorossaan koskien ydinaseita käsittelevää dokumenttielokuvaa ”Damokleen miekka maapallon yllä”. Paunosen mukaan Reaganin päätös aloittaa neutronipommin valmistus oli ”kylmää vettä rauhanasialla olleiden niskaan” ja Reaganin päätös oli ”Euroopan ihmisoikeuksista piittaamaton”.⁸⁹ Suomen Kuvalehden Marketta Kopinski näki neutronipommin osana Yhdysvaltain suurempaa asevarustelua. Samassa jutussa Kopinski totesi Yhdysvaltain budjetin olleen umpikujassa Reaganin ristiriitaisen poliittisen ohjelman takia. Kopinskin mukaan Reaganin tavoitteet ottaa Neuvostoliiton etumatka kiinni asevarustelussa, alentaa verotusta sekä tasapainottaa Yhdysvaltain valtion budjetti olivat yksinkertaisesti mahdottomia toteuttaa samanaikaisesti, Reaganin tulisi pudottaa jokin tavoitteistaan.⁹⁰ Reaganin tilanne Yhdysvaltain johdossa ei Kopinskin mukaan helpottunut seuraavinakaan kuukausina. Vuosi päättyi Reaganin kannalta jälleen kerran kohuun hänen hallituksensa sisällä. Kopinski kuvaili Reaganin hallitusta ravisuttaneita kohuja eurooppalaisesta näkökulmasta lähes hupaisina. Uusimpana skandaalina Reaganin ulkopoliittinen neuvonantaja Richard Allen oli saanut japanilaiselta naistenlehdeltä 1000 dollarin lahjan, joka oli ilmeisesti tarkoitettu Reaganin vaimolle Nancylle. Joka tapauksessa tämä oli johtanut lahjussyytteisiin Allenia kohtaan.⁹¹ Kopinskin Reagania käsittelevistä artikkeleista saa sellaisen käsityksen, että Reaganin ensimmäinen vuosi Valkoisessa talossa oli ollut yhtä poliittista komediaa kammelluksesta toiseen, jonka pääosassa oli Ronald Reagan ja sivuosassa hänen hallituksensa ja Valkoisen talon henkilöstö, jotka eivät saaneet mitään aikaiseksi. Yleensä lyhyimmän tikun veti Reaganin hallinnon selkkauksissa ulkoministeri Haig, joka riiteli jatkuvasti muiden ministerien kanssa. Kopinskin kirjoitukset Reaganin ensimmäisestä vuodesta ovat erinomainen esimerkki politiikan henkilöitymisestä. Reaganin lisäksi Suomen Kuvalehteä kiinnosti selkeästi myös koko Reaganin hallitus ja poliittiset avustajat. Reagania käsittelevissä jutuissa keskiössä oli juuri henkilöt, ei Reaganin poliittisen ohjelman sisältö. Myös Kopinski itse huomasi, että Reaganin kamppailut muistuttivat televisiodraamaa ja totesi helmikuussa 1982 kirjoitetussa artikkelissa: ”Toisen virkavuotensa alussa Ronald Reagan tuntuu olevan yhtä tukalassa asemassa kuin

---

⁸⁸ Mohan 1982, s. 18.

⁸⁹ Apu 21.08.1981, s. 92, Laura Paunonen: Damokleen miekka maapallon yllä.

⁹⁰ Suomen Kuvalehti 04.09.1981, s. 50, Marketta Kopinski: Reaganin asevarustelun takia on USA:n budjetti kohta umpikujassa.

⁹¹ Suomen Kuvalehti 11.12.1981, s. 68–69, Marketta Kopinski: Reaganin suosio rakoilee.

amerikkalaisen sarjafilmin sankari jakson jännittävimmissä vaiheissa.”⁹² Jopa hieman runollisesti Kopinskin viimeinen Reagania käsittelevä kirjoitus Suomen Kuvalehdelle tapahtui kesäkuussa 1982, joka käsitteli ulkoministeri Alexander Haigin eroa. Haig, joka oli Kopinskin Reagan artikkeleissa usein ollut epäonnistujan roolissa ja aina törmäyskurssilla Reaganin hallinnon muiden hahmojen kanssa, erosi viimein virastaan. Kopinskin mukaan Haigin eron syynä olivat olleet useat ulkopoliittiset periaatteelliset erimielisyydet sekä Haigin huonot välit muiden ministerien kanssa, koska Haig ei koskaan ollut kuulunut Reaganin kalifornialaiseen sisäpiiriin.⁹³ Kaiken kaikkiaan Marketta Kopinskin kirjoittamat artikkelit Reaganin ensimmäisistä puolestatoista vuodesta antavat käsityksen, että Reagan ei oikeastaan ollut saanut vielä mitään aikaiseksi ja että Reaganin hallituksen rivit olivat pahasti solmussa, eikä loppua tälle näkynyt.

Miksi Kopinski sitten kritisoi Reaganin politiikkaa? Tärkeä huomio on, että Suomen Kuvalehden Reagan-kirjoittelussa oli keskipisteenä Reaganin ulkopoliitiikka, koska Yhdysvaltain ulkopoliitiikalla on huomattavasti enemmän vaikutusta Suomelle kuin Reaganin sisäpolitiikalla. Lisäksi Reaganin ensimmäisen presidenttikauden alussa Reaganin ulkopoliitiikan pääpiste oli todellakin kilpavarustelun lisäämisessä ja Neuvostoliiton uhan torjumisessa.⁹⁴ Myös Reaganin retoriikka oli tämän mukaista, mikä ei varmasti vedonnut suomalaisiin, joilla ETYK ja liennytyt olivat vielä suhteellisen tuoreessa muistissa.⁹⁵ Lisäksi Kopinski oli oikeassa tulkinnoistaan Reaganin ympärillä käynnissä olleesta poliittisesta valtataistelusta ja saippuaopperasta, joka kävi erityisen selkeästi ilmi Reaganin murhayrityksen jälkeen, kun Reaganin eri alaiset kuten Haig antoivat ristiriitaista tietoa tapahtuneesta.⁹⁶

---

⁹² Suomen Kuvalehti 19.02.1982, s. 30–31, Marketta Kopinski: Reagan pinteessä.

⁹³ Suomen Kuvalehti 02.07.1982, s. 88–89, Marketta Kopinski: Haig riiteli valkoisessa talossa kaikesta. Silti ero oli yllätys.

⁹⁴ Fischer 2000, s. 29.

⁹⁵ Tarkka 1992, s. 146.

⁹⁶ Bonafede 1997, s. 504.

3.2 Toimittajavaihdoksia ja Reagan kritiikin huippuvuodet

Kopinskin lopetettua raporttinsa Reaganista, Suomen Kuvalehden Reagan-raportointi siirtyi enimmäkseen ulkomaantoimittaja Tapani Ruokasen harteille, joka lopulta toimi myös Suomen Kuvalehden päätoimittajana 1996-2014.⁹⁷ Ruokanen kirjoitti Reaganista Suomen Kuvalehden vuosien 1981-1986 aikana 88 kertaa. Näistä teksteistä vain kaksi oli ajalta, jolloin Marketta Kopinski kirjoitti Reaganista. Molemmissa teksteissä Reagan mainittiin vain ohi menen. Ruokasen artikkeleista kaikki eivät käsitelleet välttämättä Reagania suoraan, mutta ne kaikki käsitelivät maailmanpolitiikkaa ja Reagan mainittiin niissä vähintään jonkinlaisena tekijänä. Suurin osa Ruokasen Reagan teksteistä julkaistiin SK:n viikon ulkomaan uutisten osiossa ”Maailma tällä viikolla”. Osion nimi vaihtui ”Teräviksi” vuonna 1986.

Samaan aikaan kun Ruokanen vastasi SK:n Reagan kirjoittelusta, meni tämä velvollisuus Avussa suurimmaksi osaksi tekstissä aiemmin mainitun Rauli Virtasen harteille. Virtanen oli Avun Yhdysvaltain politiikan asiantuntija ja kirjoitti suurimman osan lehden Reagania käsittelevistä teksteistä vuosina 1983-1988. Virtanen kirjoitti Reaganista Apuun 23 kertaa näiden vuosien aikana. Virtasen lisäksi ylivoimaisesti eniten Reaganista Apuun kirjoitti SDP:n entinen puoluesihteeri ja Ylen entinen pääjohtaja Erkki Raatikainen.⁹⁸ Raatikainen kirjoitti Reaganista Apuun 13 kertaa. Suurin osa Raatikaisen kirjoituksista oli lehden lopussa jälkikirjoitusosiossa, jossa Raatikainen kommentoi ajankohtaisia poliittisia tapahtumia, mutta hän kirjoitti Avulle myös muutaman artikkelia paikan päältä Yhdysvalloista.

Seurassa julkaistiin määrällisesti huomattavasti vähiten tekstejä Reaganista ja vastuu jakautui useammalle toimittajalle. Kuitenkin Seuran tärkeimpänä Reagan toimittajan tältä ajalta voidaan pitää Markku Saksaa, joka kirjoitti Seuraan kahdeksan Reagania käsittelevää artikkelia Reaganin kahdella presidenttikaudella.

Vastapainona aikaisemmalle Reagan-kritiikille Suomen Kuvalehti julkaisi elokuussa 1982 suuren Reagan haastattelun, joka oltiin alun perin julkaistu Time -lehdessä Yhdysvalloissa. Haastattelu oli Timen toimittaja Hugh Sidneyyn tekemä. Hugh Sidney oli Yhdysvalloissa johtava presidenttien asiantuntija journalismin alalla ja myös henkilökohtaisesti läheinen useamman Yhdysvaltain presidentin kanssa. Tästä kertoo mm. se, että Reaganin varapresidentti ja tuleva Yhdysvaltain presidentti George H. W. Bush piti muistopuheen

---

⁹⁷ <https://suomenkuvalehti.fi/kotimaa/tapani-ruokaselle-30000-euron-kunniapalkinto/>

⁹⁸ <https://yle.fi/uutiset/3-5315408>

Sidneyn hautajaisissa vuonna 2005.⁹⁹ Sidneyn tekemä haastattelu antoi Reaganista täysin erilaisen kuvan kuin Suomen Kuvalehden aikaisempi kirjoittelu. Lukija saa Sidneyn haastattelussa inhimillisen, jopa hyvän kuvan Reaganista. Esimerkiksi tarinat Reaganin ystäväyydestään Englannin kuningatar Elisabet II:n ja vuotta aiemmin salamurhatun Egyptin presidentti Anwar Sadatin kanssa tekevät Reaganin vihaamisesta vaikeaa.¹⁰⁰ Juttu oli kontrastissa Suomen Kuvalehden aikaisemman sekä myöhemmän Reagan-kirjoittelun kanssa. Luonnollisesti tämä johtuu siitä, että juttu ei ollut Suomen Kuvalehden toimittajien käsialaa, vaan käänösjuttu Yhdysvalloista. Lisäksi suurin osa jutusta oli Reaganin itsensä suusta ja siitä käy selkeästi ilmi Reaganin lahjat ”suurena viestijänä”.

Jos Suomen Kuvalehden Reagan-haastattelu sai lukijan uskomaan, että Reagan olisi ollut rauhanmies, huomattavasti kyynisempää kuvaa maailmasta antoi vain kuukausi aikaisemmin Seurassa julkaistu saksalaisen Stern -lehden päätoimittaja Wolf Perdelwiltzin kirjoittama artikkeli asevarustelun kiihtymisestä.¹⁰¹ Perdelwiltz näki artikkelissa erityisesti Reaganin ja hänen alaisten ”haukkojen” kuten Yhdysvaltain puolustusministeri Caspar Weinbergin olleen syynä asevarustelun kiihtymiseen. Hän korosti muun muassa, että Yhdysvaltojen aikomukset aseistaa avaruus olivat kansainvälisten sopimusten vastaisia. Artikkelissa on liitettynä myös pilakuva, jossa Reagan ja Neuvostoliiton johtaja Brezhnev ottavat toisiltaan vuoron perään hampaita pois suusta, mutta hampaiden sijaan heillä on molemmilla suut täynnä ydinkärjillä varustettuja ohjuksia.¹⁰²

Suomen Kuvalehden Reagan-linja jatkui Sidneyn Reagan-haastattelun jälkeen melko samanlaisena kuin Kopinskin aikana. Tapani Ruokanen kirjoitti lokakuussa 1982 ennen Yhdysvaltain välivaaleja, että Reaganin talouspolitiikka oli epäonnistunut ja että Reagan tulisi olemaan ongelmassa välivaaleissa. Juttuun oli liitetty myös pilakuva, jossa suuripäinen Reagan ratsasti väärin päin elefantin selässä.¹⁰³ Elefantti on republikaanipuolueen symboli ja kuva symboloi selkeästi sitä, että Reaganilla meni huonosti.

Marraskuun alussa Avun Nitrodisko osiossa Rengon Kobra nimimerkillä toiminut aforisti kirjoitti vitsin, jossa hän epäsuorasti kehotti Ronald Reagania tappamaan itsensä. Vitsissä Reagan soittaa taivaaseen Abraham Lincolnille, joka kehottaa Reagania menemään

---

⁹⁹ <https://www.whitehousehistory.org/rubenstein-center/hugh-s-sidey-scholarship/remembering-hugh-sidey-1927-2005>

¹⁰⁰ Suomen Kuvalehti 27.08.1982, s.14–15, Hugh Sidney: Keskustelu Reaganin kanssa.

¹⁰¹ Greenfeld, Martin 1988, s. 124.

¹⁰² Seura 30.07.1982, s. 40–43, Wolf Perdelwiltz: Onko aseriisunta maailman suurin bluffi?

¹⁰³ Suomen Kuvalehti 29.10.1982, s. 51, Tapani Ruokanen: Maailma tällä viikolla: Reaganin lina punnitaan ensi viikolla.

teatteriin.¹⁰⁴ Lincoln tunnetusti salamurhattiin teatterissa. Luonnollisesti lehden vitsiosiossa julkaistu kirjoitus ei anna samalla tavalla lehden kantaa kuin lehden artikkelit, mutta joka tapauksessa vitsi oli melko rankkaa tekstiä ja antaa käsitystä siitä, millaisia ajatuksia Reaganista ihmisillä Suomessa oli.

Joulukuun alussa 1982 Avun Erkki Raatikainen oli Washingtonissa kuuntelemassa Reaganin puheita Neuvostoliiton johtajan Leonid Brezhnevin kuoleman jälkeen. Raatikainen kommentoi Reaganin saapuneen lehdistötilaisuuteen kuin taistelumuodostelmassa turvamiesten ympäröimänä. Lisäksi hän huomioi Reaganin olemusta nuorekkaaksi ja selitti artikkelissaan Reaganin ”suuren viestijän” tittelä Avun lukijoille. Raatikainen ei voimakkaammin ottanut jutussa kantaa, vaan pyrki ennemminkin vain kuvailemaan lehdistötilaisuuden sisältöä.¹⁰⁵

Tammikuussa Apu haastatteli ydinsodan pelkoa käsittelevässä artikkelissa kolmea suomalaista nuorta, joista yksi totesi, että Reaganin puheet olivat herättäneet pelkoa ja että Reagan olisi ollut sellainen tyyppi, joka olisi saattanut ydinaseita jopa käyttää.¹⁰⁶

Samaan aikaan Suomen Kuvalehti oli siirtymässä aikaisempaa rankempaan kantaan Reaganista. Tästä oli esimakua lehden toisen päätoimittaja Jaakko Okkerin teksti osiosta Maailma tällä viikolla joulukuulta 1982. Okkerin mukaan Reaganin matka Väli-Amerikkaan oli ”väsyneen näyttelijän kiertue”. Okker korosti tekstissä, että Reaganin matka meni paremmin kuin Carterilla aikoinaan, koska Reagan ei puhunut diktaattoreille ihmisoikeuksista. Käytännössä Okker siis rivien välistä tarkoitti, että Reaganin hallinto ei juuri ihmisoikeuksista piitannut. Okker myös naurahti Reaganin kömmähdykselle, kun Reagan sanoi Brasiliassa vahingossa Boliviaksi.

Helmikuussa 1983 Tapani Ruokanen jatkoi samalla linjalla ja totesi, että Reagan ei ollut kyennyt pitämään vaalilupauksiaan ensimmäisen kahden vuoden aikana presidenttinä. Erityisesti Ruokanen korosti Reaganin talousohjelmaa, Yhdysvaltojen takkuilevaa taloutta ja kasvanutta työttömyyttä. Ruokasen mukaan Reaganin retoriikka oli vaisua ja puolustuksellista, ja hänen kannatuksensa oli alempana kuin kenellekään aikaisemmalla presidentillä kahden virkavuoden jälkeen.¹⁰⁷

---

¹⁰⁴ Apu 12.11.1982, s. 21, Rengon Kobra: Nitrodisko: Kokeneen neuvo.

¹⁰⁵ Apu 02.12.1982, s. 18–19, Erkki Raatikainen: Tango on tanssi kahdelle.

¹⁰⁶ Apu 07.01.1983, s. 44, Paula Harkki: Kauhu kasvaa.

¹⁰⁷ Suomen Kuvalehti 04.02.1983, s. 55, Tapani Ruokanen: Maailma tällä viikolla: Reagan ei täyttänyt odotuksia.

Samasta aiheesta kirjoitti Apuun Erkki Raatikainen. On mielenkiintoista huomata, että Raatikaisen mukaan kansa ei syyttänyt työttömyydestä ja taloudellisista ongelmista Reagania, koska ”Reaganilla on karismaa kuten Koivistolla”. Lisäksi Raatikainen totesi Yhdysvaltain taloudellisen tilanteen olleen vielä melko hyvä, sillä työttömyys oli siellä kuitenkin vain kymmenen prosentin luokkaa.¹⁰⁸ Raatikaisen ja Ruokasen artikkelien välillä on suuri ero: Ruokasen tekstistä saa käsityksen, että Yhdysvalloilla oli todella pahoja ongelmia ja presidentti Reagan oli täysin epäonnistunut, kun taas Raatikaisen artikkelista saa lähes päinvastaisen käsityksen.

Vain viikkoa edellisen artikkelinsa jälkeen Ruokanen syytti Reagania ja hänen hallitustaan Roope Ankkosten hallitukseksi. Hän huomioi, että Reaganin kabinetissa oli ainakin seitsemän monimiljonääriä ja että hallituksen kokoukset muistuttivat enemmän talousmiesten istuntoa, koska ministerit olivat teollisuusjohtajia, pörssimeklareita, öljykauppiaita, suurtilallisia ja tehtailijoita, joiden maailmankuvassa koko maailma oli konserni, joka oli kunnossa, jos pörssikurssit olivat nousussa. Hän korosti jutussaan myös ”erästä gallupia”, jonka mukaan 65 prosenttia amerikkalaisista uskoi, että Reagan ei välittänyt köyhistä. Lähdettyä gallupille Ruokanen ei jutussa maininnut.¹⁰⁹

Vain noin kuukautta myöhemmin Reagan oli myös Suomen Kuvalehden toisen päätoimittajan Jaakko Okkerin terävän kynän maalitauluna. Okkerin artikkeli käsitteli Helsinkiä kongressikaupunkina ja kansainvälisten kokousten järjestämispaikkana. Okker heitti tekstissä terävästi, että ”Kansainvälisen lapsellisuuskokouksen” pitopaikaksi oli valittu Suomenlinnan päiväkotia ja vielä oli epäselvää, oliko presidentti Reagan saapumassa paikalle noutamaan ”Lapsellisimman valtiopäämiehen kunnia-palkinnon” vai lähettäisikö hän puolisonsa Nancyn hakemaan palkinnon hänen puolestaan.¹¹⁰ Vaikuttaisikin siltä, että Suomen Kuvalehden linja Reagania kohtaan koveni entisestään vuoden 1983 alussa. Tämän taustalla saattoi olla useampiakin syitä. Yksi näistä on, että Reaganin suosio myös Yhdysvalloissa oli näihin samoihin aikoihin alimpana, mitä se koskaan tuli olemaan hänen kahden kautensa aika. Tämä johtui suurimmaksi osaksi aiemmin mainitusta työttömyyden noususta ja talouslamasta. Reaganin suosio ei kuitenkaan pysynyt pitkään alhaalla, vaan parani jatkuvasti vuoden 1983 aikana.¹¹¹ Lisäksi voi olla mahdollista, että Neuvostoliiton pitkäaikaisen päämiehen Leonid Brezhnevin kuolema sai tilanteen lehdistössä jännittyneemmäksi. Yhdysvallat, joka edusti

---

¹⁰⁸ Apu 21.01.1983, s. 41, Erkki Raatikainen: Faktat oikein, mutta väärät johtopäätökset.

¹⁰⁹ Suomen Kuvalehti 11.02.1983, s. 47, Tapani Ruokanen: Maailma tällä viikolla: Roope Ankkosten hallitus.

¹¹⁰ Suomen Kuvalehti 25.03.1983, s. 29, Jaakko Okker: Tärkeä kokous.

¹¹¹ Blankenship, Kenner Muir 1992, kohta 6 ”The Transformation of Actor to Scene”

sananvapautta ja oli suomalaisesta näkökulmasta poliittisesti ja maantieteellisesti niin paljon kauempana, oli mielekkäämpi ja turvallisempi kohde kritiikille, erityisesti, kun Reaganin asema Yhdysvalloissakin oli heikoimmillaan, mitä se oli koskaan ollut. Toisaalta vain noin vuotta myöhemmin Neuvostoliiton tuleva johtaja Konstantin Tsernenko oli myös Okkerin kirjoittaman artikkelin pilkan kohteena, joka johti jopa siihen, että Suomen tasavallan presidentti Mauno Koivisto soitti Suomen Kuvalehden päätoimittaja Mikko Pohtolalle koskien tätä kirjoitusta.¹¹²

Joka tapauksessa kriittinen suhtautuminen Reagania kohtaan jatkui koko loppuvuoden 1983 oikeastaan kaikissa kolmessa aikakauslehdessä. Reaganin Strategic Defense Initiative eli ”tähtien sota -ohjelma”, jonka tarkoituksena oli rakentaa Yhdysvalloille ohjustorjuntajärjestelmä, joka suojaisi Yhdysvaltoja Neuvostoliiton ydinohjuksilta oli yksi tapahtuma tai asia, jonka kaikki kolme lehteä huomioivat. Toisaalta kaikki lehdet keskittyivät ennen kaikkea ohjelman teknisiin ja teknologisiin yksityiskohtiin, eikä lehtien SDI:tä käsittelevät jutut kertoneet Reaganista juuri lainkaan. Seura, joka kirjoitti Reaganista yleensä vain muutamia kertoja vuodessa, julkaisi vuonna 1983 kaksi artikkelia, jotka käsitelivät ydinsodan pelkoa ja rauhanliikkeen kasvua Euroopassa ja maailmalla. Nämä artikkelit eivät juurikaan käsitelleet Reagania suoraan, mutta Yhdysvaltain Eurooppaan tuomat Pershing II -ohjukset nähtiin eskalointina ja sodanuhan kasvattajana.¹¹³

Lokakuussa 1983 terroristit tekivät autopommi-iskun Yhdysvaltain merijalkaväen kasarmille Beirutissa Libanonissa, jossa kuoli 241 Yhdysvaltain merijalkaväen sotilasta ja 58 ranskalaista laskuvarjojääkäriä.¹¹⁴ Tämä tragedia sai huomiota Apu -lehdessä, jonka toimittaja Rauli Virtanen kritisoi Reagania tapahtuneesta. Virtanen kuvaili tarinanomaisesti ja tarkasti televisiolähetysten tapahtumia Libanonista terrori-iskun jäljiltä: ”Televisio lähetti tunnista toiseen kuvaa Beirutin lentokentältä, kuvaa raunioista ja vihreistä muovisäkeistä, joihin amerikkalaispojat oltiin pakattu viimeistä kotimatkaa varten”. Hän painotti tekstissä, että juuri Reagan oli lähettänyt sotilaat Libanoniin: ”Presidentti Reagan oli lähettänyt 1600 viatonta nuorukaista muuttamaan kaukaista maata”. Virtanen teki jutussa erittäin selväksi, että Libanonin pommi-isku ja kuolleet amerikkalaissotilaat olivat Reaganin ulkopoliittikan

---

¹¹² Salminen 1996, s. 173–175.

¹¹³ Seura 08.04.1983 s.30–31, Markku Saksa: Tämä juna kuljettaa maailmanloppua.; Seura 28.10.1983, s. 16–19, Anna Liisa Hämäläinen: Käsi kädessä rauhaan.

¹¹⁴ Martin 2011, s. 613.

seurausta.¹¹⁵ Virtanen kirjoitti aiheesta myös viikkoa myöhemmin todeten: ”Reagan tapatutti mariinit”, kuvaillen tapahtumaa Yhdysvaltain pahimmaksi tragediaksi sitten Vietnamin.¹¹⁶

Heti Libanonin tragedian jälkeen Yhdysvallat hyökkäsi ja miehitti Grenadan saarivaltion Karibiolla. Tämä herätti merkittävää paheksuntaa kaikissa kolmessa aikakauslehdessä. Beirutin tuotumuksen jälkeen Avun Rauli Virtanen kuvaili Grenadaan hyökkäystä juuri Reaganin teoksi ja korosti sitä, kuinka paljon vaikeuksia sen valtaaminen tuotti Yhdysvalloille: ”Saaren piti olla läpihuutojuttu Ronald Reaganille, mutta toisin kävi”. ”Reagan päätti palauttaa kiväärein demokratian, jota ei koskaan ollut”. Huomiota artikkelissa saivat myös amerikkalaiset lääketieteen opiskelijat. Virtanen painotti, että opiskelijat olivat pelänneet henkensä puolesta vasta, kun heidän omat maanmiehensä hyökkäsivät saarelle. Lisäksi Virtanen kuvaili Reagania ”rock” presidentiksi ja totesi John Waynen hengen elävän saarella. Onkin mielenkiintoinen huomio, että lähes aina, kun Reagan nähtiin aikakauslehdissä negatiivisessa valossa, yltyivät toimittajat käyttämään enemmän amerikkalaiseen kulttuuriin viittaavia termejä kuten ”rock” presidentti tai ”cowboy” presidentti.¹¹⁷ Lisäksi Reagan kuvattiin käytännössä aina näissä artikkeleissa cowboy hattua päässä tai hevosen selässä. Tällä pyrittiin luomaan presidentistä huonoa kuvaa, mikä on päinvastoin, kuin mikä näiden kuvien tarkoitus alun perin oli. Yhdysvalloissa kuvat Reaganista cowboynä oli merkittävä osa hänen julkisuuskuvansa rakentamista, jolla yritettiin luoda kuvaa Reaganista perinteisenä sankarina.¹¹⁸ Suomalaisessa mediassa tällä saavutettiin päinvastainen reaktio.

Myös Suomen Kuvalehdessä oli useamman aukeaman artikkeli Grenadan valtauksista, joka oli pitkältä ajalta Kari Kyheröisen käsialaa. Kyheröisen artikkeli perustui enimmäkseen Der Spiegelistä ja The Sunday Timesista hankittuihin tietoihin. Myös Kyheröinen suhtautui tapahtumiin erittäin kriittisesti ja kuvaili Grenadan valtausta Hollywood-sodaksi. Kyheröinen mm. huomioi artikkelissaan, että Reagan, hänen neuvonantajansa ja esikunta pohtivat päätöstä Grenadan valtauksista kellon ympäri, mikä oli harvinaista, koska joidenkin lähteiden mukaan Reagan työskenteli päivässä vain kolme tai seitsemän tuntia, ja että öisin häntä ei häiritty lainkaan. Lisäksi artikkelin loppuun Kyheröinen sijoitti Yhdysvaltain edustajainhuoneen demokraattien puheenjohtajan Tip O’Neillin kommentin: ”Tämä mies (Reagan) on aiheuttanut meille jatkuvaa vahinkoa, hän on epäonnistunut aina kun on ollut mahdollisuus onnistua, hän

---

¹¹⁵ Apu 28.10.1983, s. 40–41, Rauli Virtanen: He kuolivat turhaan.

¹¹⁶ Apu 04.11.1983, s. 12–17, Rauli Virtanen: Lyijyn myrkyttämä kuoleman loukko.

¹¹⁷ Apu 11.11.1983, s. 2–8.

¹¹⁸ Raphael 2009, s. 157, 197.

on kerta kaikkiaan jäänyt laivasta ”. Suomen Kuvalehden linja ei siis ollut muuttunut minnekään keväältä.

Hieman yllättäen Seura tarjosi Grenadan tilanteesta hieman erilaista näkökulmaa. Seuran toimittaja Markku Saksa oli Yhdysvaltojen sotilasoperaation jälkeen mennyt paikan päälle Grenadaan. Hän haastatteli useita paikallisia ja kertoi miehityksen jälkimainingeista. Saksan haastattelemat grenadalaiset vaikuttivat olleen yksimielisesti sitä mieltä, että Yhdysvallat oli pelastanut heidät kuubalaisilta ja kommunistilta. Haastateltavia oli kaiken lisäksi useista yhteiskuntaluokista, sekä koulutettuja että kouluttamattomia. Toisaalta Saksa kyllä huomioi artikkelissaan myös, että Yhdysvallat pommitti myös erästä mielisairaala, jossa kuoli useita siviilejä. Lisäksi hän huomioi, että Yhdysvallat ja Reagan oli suunnitellut Grenadan miehitystä jo pidempään, vaikka vaikutti siltä, että grenadalaiset vilpittömästi uskoivat, että Yhdysvallat päätti tehdä pelastusoperaation vasta, kun Grenadan pääministeri Maurice Bishop teloitettiin 19.10.1983.¹¹⁹ Saksa ei kirjoituksessaan hyökännyt Ronald Reagania vastaan niin kuin Suomen Kuvalehti ja Apu tekivät. Itseasiassa Saksan tekstissä Reagania ei mainita läheskään yhtä paljon kuin Kyheröisen ja Virtasen teksteissä. On huomion arvoista, että Seuran artikkeli aiheesta oli jälleen kerran vähiten Reagania vastaan, aivan kuten vuoden 1980 presidentinvaalien aikaan. Olisi kuitenkin väärin sanoa, että Saksa ylisti artikkelissaan Reagania.

Vuosi 1984 oli Yhdysvalloissa jälleen presidentinvaalivuosi ja istuvalle presidentille tyypilliseen tapaan Ronald Reagan pyrki tulemaan valituksi toiselle kaudelle. Luonnollisesti vaalit olivat myös suuri mediatapahtuma ja niistä uutisoitiin ympäri vuotta. Käytännössä jo melko varhain vuonna 1984 oli selvää, että Reagan tulisi mitä todennäköisemmin voittamaan Yhdysvaltain presidentinvaalit maassa käynnissä olleen taloudellisen nousukauden ansiosta, jonka katsottiin Yhdysvalloissa olleen Reaganin talouspolitiikan ansiota.¹²⁰

Tapani Ruokanen huomioi vaalit jo helmikuussa 1984. Hänen artikkelinsa ”Uusi Reagan syntyi” käsitteli presidenttiehdokas Reagania. Ruokasen mukaan ”presidenttiehdokas” Reagan vaikutti ensisilmäyksellä paremmalta kuin ”presidentti Reagan” ja ”presidenttiehdokas Reagan vuosimallia 1976 ja 1980”, koska hän oli mm. lopettanut ankaran ja sotaosan retoriikkansa Neuvostoliittoa kohtaan. Ruokanen kuitenkin uskoi, että kaikki mitä Reagan sanoi, oli vain vanhan näyttelijän taitava silmäkääntötempu, vaalien jälkeen valeasusta paljastuisi oikea

---

¹¹⁹ Seura 11.11.1983, s. 29–30, Markku Saksa: Grenada taistelujen jälkeen: En tiedä kuka ampui.

¹²⁰ Schwab 1991, s. 78.

vanha Reagan. Lisäksi hän totesi, että Reaganin suosio oli niin korkealla, että edellisistä presidenteistä vain Dwight D. Eisenhower oli aikaisemmin ollut yhtä suosittu neljäntenä virkavuotenaan.¹²¹

Toukokuussa Ruokanen kirjoitti, että vaalien alla presidentti Reagan yritti kääntää katset ”valtiomies” Reaganiin, mutta Reagan ei ollut ensimmäisen virkakautensa aikana saavuttanut minkäänlaisia kansainvälisiä tuloksia, jotka olisivat tuoneet kunniaa Yhdysvalloille. Ruokasen mukaan Reaganin vahvemman oikeuteen perustunut ulkopolitiikka oli peräisin kivikaudelta ja voisi pahimmassa tapauksessa johtaa maailman takaisin kivikauteen.¹²²

Kesäkuussa 1984 SK:ssa julkaistiin Suomen Kuvapalvelun tekemä artikkeli, joka käsitteli sitä, miksi amerikkalaiset pitivät Reaganista. Jutussa esiintyivät aikaisemmat vuonna 1980 nähdyt ajatukset, että Reagan oli ”raakaa persoonallisuutta”, ja että saavutuksia tärkeämpää oli, että Reagan vetosi kansaan. Yhdysvaltalaiset yksinkertaisesti vain pitivät Reaganista, riippumatta siitä mitä mieltä he olivat hänen käsityksistään tai politiikastaan.¹²³

Avun Rauli Virtanen vieraili maaliskuussa 1984 Yhdysvaltain demokraattisen puolueen esivaaleissa New Hampshirissa. Viesti oli selvä: demokraattien johtava ehdokas Walter Mondale oli väritön ja häneltä puuttui karismaa, toisin kuin Reaganilta.¹²⁴

Heinäkuussa 1984 Erkki Raatikainen pohti Avussa, oliko Mondalella mitään mahdollisuuksia vaaleissa ja päätyi yksinkertaisesti siihen tulokseen, että Reagan tulisi ”kuorimaan Mondalen kuin banaanin”. Reaganin ei tarvinnut tehdä muuta kuin ”muutaman kerran televisiossa tehdä kunniaa paljaaseen päähän helikopterista laskeutuessaan ja vaalin tulos on ratkaistu”.¹²⁵

Mitä lähempänä vaalit olivat, sitä rankemmin Tapani Ruokanen kirjoitti Reaganista. Elokuussa Ruokanen oli hyväksynyt Reaganin vaalivoiton, kun Reaganin kannatus oli gallupien mukaan 45 prosenttia ja Mondalen 31 prosenttia. Ruokanen pohti, mitä ne 31 prosenttia amerikkalaisista, jotka äänestivät Mondalea ajattelivat: ”Mitä mahtavat ajatella nämä 31 prosenttia, jotka äänestäisivät Mondalea? Edustavatko he uutta ja nousevaa amerikkalaisuutta, johon ei kuulu ainoastaan viime vuosisadan uudisraivaajaihanteiden soveltaminen 1900-luvun lopussa ja niiden korostaminen globaalisti? Ehkäpä he ottavat vakavasti Yhdysvaltain roolin

---

¹²¹ Suomen Kuvalehti 03.02.1984, s. 63, Tapani Ruokanen: Maailma tällä viikolla: Uusi Reagan syntyi.

¹²² Suomen Kuvalehti 04.05.1984, s. 93, Tapani Ruokanen: Takaisin kivikauteen.

¹²³ Suomen Kuvalehti 08.06.1984, s. 48–50, Suomen Kuvapalvelu: Amerikkalaiset pitävät hänestä.

¹²⁴ Apu 02.03.1984, s. 62–65, Rauli Virtanen: Demokraatit etsivät Reaganin kaatajaa.

¹²⁵ Apu 27.07.1984, s. 15, Erkki Raatikainen: Onko Mondalella mitään mahdollisuuksia? Fritz luottaa norjalaiseen karismaan.

kansainvälisenä mahtina ja ehkä heidän talouspolitiikkansa perustuu realismiin eikä velkaan, verovapauteen ja varusteluun. Ehkä heidän sisäpolitiikkansa perustuu inhimillisiin arvoihin, jotka muualla maailmassa on hyväksytty yhteiskunnan eettiseksi perustaksi. Sellaisia ovat mm. yhteiskunnan heikoimpien jäsenten oikeuksien ja mahdollisuuksien turvaaminen, oikeudenmukainen tulonjako, sivistyksen ja koulutuksen takaaminen jokaiselle syntyperästä ja varallisuudesta riippumatta. Nämä arvot eivät sovi reaganismin aatteeseen, jonka mukaan heikot amerikkalaiset ja heikot kansakunnat sortuvat olemassaolon taisteluun ja jonka mukaan on olemassa ainoastaan yksi oikea näkemys tähän elämään ja maailmaan. Amerikan todellinen kasvunvara on niissä, jotka eivät edusta reaganismia.”¹²⁶ Jos ei aikaisemmin jo ollut käynyt selväksi, Ruokanen ei selvästi pitänyt Ronald Reaganista.

Myös Seuran Markku Saksan näkemys Reaganista oli selvästi hapantunut, ainakin verrattuna edellisen vuoden Grenada jutun sisältöön. Saksa pohti Seuran vuoden 38.:ssa numerossa Yhdysvaltojen puolustusministeri Caspar Weinbergin kommenttia, että loppupeleissä Reagan pystyi käytännössä yksin päättämään ydinaseiden käytöstä. Saksan mielestä Reagan oli ensimmäinen presidentti, joka herätti kysymyksen: ”Entä jos presidentti sekoaa ja käyttää ydinasetta?”. Hän toi esiin tilanteen, jossa Reagan oli mikrofonitestissä vitsailnut, että Neuvostoliiton pommittaminen alkaa viiden minuutin sisällä. Lisäksi hän korosti, että hymyilevästä lännensankarin imagosta huolimatta Reagan oli ”luokseenpääsemättömin presidentti USA:n nykyaikaisessa historiassa”. Lopussa Saksa esitti myös kysymyksen viitaten Neuvostoliittoon Reaganin itse siitä käyttämällä nimityksellä: ”Mitä jos Reagan aikoo jäädä historiaan hävittämällä ”pahan valtakunnan”?”.¹²⁷ Saksan artikkeli oli sisällöltään jossitteleva, mutta sen sävy oli suuressa kontrastissa Saksan Grenada artikkelin kanssa.

Avun Rauli Virtanen vieraili Ohion yliopistossa Reaganin puhetilaisuudessa juuri ennen vaaleja. Virtanen näki Reaganin voiton varmana. Virtanen piti merkittävänä, että yliopiston nuoret aikuiset käytännössä kaikki olivat Reaganin puolella ja vain muutamat kannattivat Mondalea. Virtanen myös huomioi, että Reaganin kannattajat käyttäytyivät ilkeästi Mondalen kannattajia kohtaan huutelemalla heille törkeyksiä. Myös ajatus Reaganista ”Teflon presidenttiä” on läsnä. Virtanen totesi, että Reagan sai kaikki kömpelöt kömmähdyksensä anteeksi, kuten esimerkiksi repliikkien unohtamisen ”väitellessään häntä tietävämmän Mondalen kanssa”. Virtanen vertasi Reagania Marlboro-mieheen, mutta huomioi, että Marlboro-mies ei kompastellut lentokoneesta poisastuessaan. Lisäksi hän harmitteli, että

---

¹²⁶ Suomen Kuvalehti 31.08.1984, s. 66, Tapani Ruokanen: Amerikan kasvunvara.

¹²⁷ Seura 38/1984, s. 18, Markku Saksa: Tämä mies voi halutessaan nostaa pistoolin ihmiskunnan ohimolle.

amerikkalaisten nuoret olivat vaihtaneet ”terveet yhteiskuntakriittiset mielipiteet minäkeskeiseksi reaganismiksi ja välinpitämättömyydeksi”.¹²⁸ Vaikuttaisi siltä, että kaikki kolme lehteä olivat Reagania vastaan vaalien alla.

Vaalien jälkeen Seuran Reino Paasilinna totesi Reaganin olleen Yhdysvaltain ensimmäinen nykyaikainen presidentti siinä suhteessa, että hän oli osannut hyödyntää kärkevästi uutta viestintäteknologiaa. Hän tiivistä artikkelissaan hyvin vaalien sisällön: ”näissä vaaleissa Mondale oli ohjelma ja Reagan henkilö”. Paasilinnan mukaan vielä enemmän ääniä olisi tullut, jos Reagan olisi valittu presidentiksi ja Mondale tekemään työt.¹²⁹

Myös Suomen Kuvalehden Tapani Ruokanen korosti Reaganin murskavoittoa henkilökohtaisena voittona ja huomioi, että republikaaninen puolue ei jakanut kongressivaaleissa Reaganin suosiota. Aiemmin Reagania rankallakin kädellä arvioinut Ruokanen jopa esitti varovaisia toiveita liennytyksen paluusta Reaganin toisella kaudella.¹³⁰

Ylivoimaisesti katkerin mielipide vaaleista tuli Suomen Kuvalehden toisen päätoimittaja Jaakko Okkerin pakinasta. Okkerin mukaan vaaleissa oli ollut vastakkain ”toisen luokan näyttelijä ja kolmannen luokan poliitikko” eikä suurvoittokaan hänen mukaansa tehnyt Reaganista A-luokan näyttelijää, saati maailmanhistorian johtavaa valtiomiestä. Hän totesi USA:n vaalien olleen nykyään ”pitkäväteinen televisionäytelmä, jossa näyttelijällä oli paremmat mahdollisuudet kuin valtiomiehellä”. Okker laittoi Reaganin voiton hänen taustavoimien ansioksi, jotka olivat onnistunut hyödyntämään televisiopolitiikan uudet ja tärkeät keinot. Toisaalta Okkerkaan ei sulkenut pois mahdollisuutta liennytyksestä viitaten siihen, että Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton ulkoministerien oli määrä tavata tammikuussa 1985.¹³¹

Vuoden 1984 Yhdysvaltain presidentinvaaleissa kävi selkeästi ilmi, että presidentinvaalit olivat yhä enemmän muuttuneet Yhdysvalloissa henkilövaaleiksi, joissa ehdokkaan julkisuuskuva ja olemus nousivat jopa tärkeämpään rooliin kuin heidän vaaliohjelmansa. Historioitsija Doug Rossinowin mukaan Reaganin murskavoitto oli paljolti hänen erinomaisen vaalikampanjansa ansiota, jonka media taituruus sai Mondalen kampanjan näyttämään amatöörimäiseltä. Pelkästään Reaganin kampanjan televisiomainokset olivat olleet budjetiltaan ja tuotantoarvoltaan ennennäkemättömiä ja Reaganin henkilökohtainen suosio niin korkealla,

---

¹²⁸ Apu 02.11.1984, s. 13–17, Rauli Virtanen: Neljä vuotta lisää.

¹²⁹ Seura 46/1984, s. 26–30, Reino Paasilinna: Dollarihymy, joka tehoi.

¹³⁰ Suomen Kuvalehti 16.11.1984, s. 73–75, Tapani Ruokanen: Voimalla voittoon.

¹³¹ Suomen Kuvalehti 30.11.1984, s. 97, Jaakko Okker: Filmitähti ja ydinaseet.

että Reaganin ei yksinkertaisesti tarvinnut tuoda pöydälle uusia ideoita.¹³² Tämän huomioi kirjoituksissaan myös jokainen näistä kolmesta lehdestä. Lisäksi oli selkein kirjaimin nähtävissä, että kaikki kolme lehteä olivat vähintäänkin jossain määrin Reaganin vastaisia. Erityisen rankkaa kirjoittelu oli Suomen Kuvalehdessä Tapani Ruokasen ja Jaakko Okkerin toimesta. Kriittiset näkemykset eivät olleet mitenkään uusia, vaan oikeastaan vain jatkoa aikaisemmalle. Lisäksi 1983 vuoden Grenadan valtaus oli luultavasti vain voimistanut näitä näkemyksiä.

---

¹³² Rossinow 2015, s. 169–170.

4. Reaganin toinen kausi Yhdysvaltain presidenttinä

4.1 Vanha linja jatkuu

Mielipiteet Reaganista eivät juurikaan muuttuneet vuonna 1985, vaan sama vanha linja jatkui. Mikko Pohtolan kirjoittama Suomen Kuvalehden pääkirjoitus tammikuussa 1985 heti Reaganin toisen kauden virkaanastujaisten jälkeen kuvasi hyvin toimituksessa vallinneita käsityksiä Reaganista: ”Reaganin sanojen ja tekojen välillä ammittaa kuilu”. ”Reagan höyryää puheitaan raamatunlausein ja puhuu perheen merkityksestä, mutta hän käy kirkossa harvoin ja on ensimmäinen eronnut presidentti Yhdysvaltain historiassa.” Reagan oli Pohtolan mielestä ristiriitojen mies. Toisaalta Pohtola myös kiinnitti huomiota Yhdysvaltain parantuneeseen tilanteeseen sekä korkeakoulutettujen määrässä että köyhyyden vähenemisessä, mutta pelkäsi, että jos taloudellinen tilanne heikkenisi, niin Yhdysvallat sortuisi taas ”isänmaallisuuteen, joka ei kunnioittaisi toisten maiden rajoja”.¹³³

Kevään 1985 merkittävin Reagania koskenut uutisoinnin aihe aikakauslehdissä oli Reaganin Länsi-Saksan vierailu ja sitä seurannut mediakohu. Vierailullaan Länsi-Saksassa Reagan piti puheen toisen maailmansodan aikaisen Bergen-Belsenin keskitysleirillä sekä Yhdysvaltain sotilastukikohdassa Bitburgissa. Erityisen kiistellyn tapauksesta teki se, että ennen Bitburgin puhettaan Reagan vieraili lyhyesti saksalaisella sotilashautausmaalla, jonne oli haudattu myös Waffen-SS:n sotilaita. Lisäksi Reaganin ei pitänyt alun perin vieraillla keskitysleirillä, vaan muutos hänen aikatauluunsa tehtiin viime hetkillä. Tapaus aiheutti valtavan kohun erityisesti amerikkalaisessa mediassa, ja oli lisäksi Reaganin toisen kauden alun suurin takaisku.¹³⁴

Seuran Anna-Liisa Hämäläisen mukaan Reaganin vierailu Bitburgin sotilashautausmaalla oli veitsi, joka avasi arpeutuneet haavat Saksassa. Hämäläinen maalasi artikkelissaan kuvan saksalaisista, jotka häpesivät menneisyyttään ja näkivät Reaganin vierailun loukkauksena. Hämäläisen mukaan eräs saksalainen mielenosoittaja sanoi: ”Miksi herra Reagan? Me olimme uhreja, ei SS”. Toisella luki kyltissään: ”Hei Amerikka, te vapautitte meidät SS:stä, milloin vapautatte itsenne RR:stä?”¹³⁵

Seuraavassa numerossa Markku Saksa huomautti, että Reaganin juhlapuhe 40 vuotta toisen maailmansodan jälkeen Bitburgissa oli sanasta sanaan lainattu amerikkalaisessa Valitut palat -

---

¹³³ Suomen Kuvalehti 25.01.1985, s. 11, Mikko Pohtola: Pääkirjoitus: Pääosassa Ronald Reagan.

¹³⁴ Jensen 2007, s. x.

¹³⁵ Seura 19/1985, s. 34–36, Anna-Liisa Hämäläinen: Reaganin vierailu avasi Euroopan haavat.

lehdessä vuonna 1966 ilmestyneestä tarinasta. Tarina kertoi saksalaisesta mökinemännästä, joka oli majoittanut sekä amerikkalaisia, että saksalaisia sotilaita mökkiinsä jouluna 1944.¹³⁶

Suomen Kuvalehden Tapani Ruokanen kuvasi Bitburgin vierailua koko Reaganin presidenttiyden suurimmaksi epäonnistumiseksi. Ruokanen pohti myös, oliko Reagan alkanut hölläämään otettaan jo tässä vaiheessa toista presidenttikautta.¹³⁷

Myös Apu -lehti oli samoilla linjoilla Bitburgin vierailusta. Reagan oli joutunut Apu -lehden sivulle 13, joka käsitteli viikon pahimpia epäonnistujia. Myös Avun mukaan Reaganilla meni huonommin kuin koskaan aikaisemmin, ja jos sama linja jatkuisi, tulisi Reaganin toisesta kaudesta fiasko. Avussa todettiin, että Reaganin Bitburgin vierailu oli aiheuttanut Yhdysvalloissa pahimman mediaryöpyn kenellekään presidentille sitten Nixonin aikojen ja Watergaten. Avun mukaan Reagan tarvitsi nopeasti näyttäviä poliittisia voittoja, jos hän halusi säilyttää vahvan johtajan asemansa.¹³⁸

4.2 Reagan ja Gorbatshov

Syksy 1985 oli merkittävä hetki Reaganin julkisuuskuvalle Suomessa. Silloin Reagan nimittäin tapasi ensimmäistä kertaa Neuvostoliiton uuden johtajan Mihail Gorbatshovin. Edellisen kerran molempien supervaltojen johtajat olivat tavanneet vuonna 1979, jolloin USA:n silloinen presidentti Jimmy Carter tapasi Neuvostoliiton johtaja Leonid Brezhnevin Wienissä. Reaganin ensimmäisen kauden neuvostovastainen retoriikka oli antanut käsityksen, että tällaisen tapaamisen tapahtuminen olisi ollut Reaganin aikana hyvin epätodennäköistä. Todellisuudessa Reagan oli kuitenkin jo hyvissä ajoin ensimmäisellä kaudellaan tehnyt käännöksen poliittisessa ajattelussaan ja päättänyt avata ovet mahdolliselle tapaamiselle Neuvostoliiton johtajan kanssa. Lopulta mahdollisuus tällaiselle tapaamiselle avautui, kun uudistusmielinen Gorbatshov astui Neuvostoliiton johtoon vuonna 1985.¹³⁹

---

¹³⁶ Seura 20/1985, s. 15, Markku Saksu: Otteita Valituista paloista: Ronald Reagan liikutti yleisön kyyneliin.

¹³⁷ Suomen Kuvalehti 10.05.1985, s. 94, Tapani Ruokanen: Maailma tällä viikolla: Pito puuttui Reaganilta.

¹³⁸ Apu 10.05.1985, s. 13, Kirvelevä tappioiden sarja.

¹³⁹ Savranskaya, Blanton 2015, s. 4–5, 9–10.

Geneven huippukokous oli syksyn tärkein kansainvälinen uutinen ja kaikki kolme aikakauslehteä kirjoittelivat siitä jo hyvissä ajoin ennen kokousta. Odotukset konkreettisista saavutuksista olivat kuitenkin varovaisia. Suomen Kuvalehden Jukka Kuikka kuvaili tapaamista muutaman päivä ennen sen ajankohtaa mediataisteluksi, jonka voittaisi se johtaja, jonka PR purisi paremmin kansainväliseen yleisöön: ”Neuvotteluratkaisut tehdään pöydän ääressä, mutta kuvaruudussa vaikutetaan kansakuntien tajuntaan”. Kuikan mukaan Gorbatshev yritti kukistaa Reaganin hänen omilla aseillaan eli kansansuosioilla ja porvarillisuudella. Myös johtajien vaimot kuuluivat Kuikan mukaan mannertenväliseen aseistukseen. Pitkän analyysin jälkeen Kuikka tuli johtopäätökseen, että Raisa Gorbatsheva ja Nancy Reagan olivat olemuksiltaan tasaväkiset, koska kumpikaan ei ollut ”chic”. Kuikka näki Gorbatshevin länsimaisena, älykkäänä ja nuorena, kun taas Reagan oli hänen mukaansa tehnyt tyhmyydellään tietämättömyydestä hyveen: hän ei esimerkiksi ollut tiennyt missä Geneve sijaitsee.¹⁴⁰ Kuikan artikkelista paistoi selkeästi läpi ajatus politiikan medioitumisesta. Lähes yhtä tärkeää kuin huippukokouksen sisältö, oli supervaltajohtajien kuva julkisuudessa. Toinen supervaltajohtajista tulisi mitä suurimmalla todennäköisyydellä poistumaan paikalta ”häviäjänä” ja tämä riippui paljolti siitä, miten he onnistuisivat ottamaan tiedotusvälineet haltuun kokouksessa. Kylmä sota oli muuttunut PR-sodaksi. Samassa lehdessä Juhani Virkki analysoi, että etukäteen ei tiedetty lainkaan kuinka paljon tai kuinka vähän Genevessä sovittaisiin.¹⁴¹

Samalla kannalla oli myös Seuran Markku Saksa, joka totesi, että Genevessä tuskin päätettäisiin mistään, korkeintaan ehkä kulttuurin vaihdosta, ja suurin asia mitä voisi kokoukselta odottaa olisi konsulaattien perustaminen New Yorkiin ja Kiivaan. Hänen mukaansa Reaganilla ja Gorbatshevilla oli mahtava sekasotku selvitettävänä.¹⁴²

Myös Avun Rauli Virtasen mietteet Geneveä koskien olivat hyvin samanlaisia. Virtasen mukaan tapaamisen tarkoitus oli, että molemmat supervaltajohtajat vain pauskaisivat kättä ja vahvistaisivat asemiaan, jonka jälkeen palattaisiin arkeen ja kylmään kauteen. Myös Virtanen huomioi Neuvostoliiton uuden PR-ilmeen ja totesi, että Reaganista oli nyt tullut ”vanha mies” nuoreen Gorbatsheviin verrattuna, joka tulisi olemaan ”suuren ja mahtavan” johdossa vielä

---

¹⁴⁰ Suomen Kuvalehti 15.11.1985, s. 16–21, Jukka Kuikka: Tähtien sota on televisiopeli.

¹⁴¹ Suomen Kuvalehti 15.11.1985, s. 22–24, Juhani Virkki: Vuoden kokous.

¹⁴² Seura 46/1985, s. 29, Markku Saksa: Sovitaanko Genevessä vain konsulaattien perustamisesta?

kolmannella vuosituhanella. Lisäksi hän huomioi, että Reagan halusi jäädä historiaan rauhan miehenä. Tämän käännöksen takana oli paljolti Nancy ja Reaganin muut taustavoimat.¹⁴³

Vaikka Genevessä ei lopulta allekirjoitettu mitään konkreettisia sopimuksia esimerkiksi ydinaseiden määrän rajoittamisesta, oli sillä merkittävä vaikutus Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välisiin suhteisiin. Lisäksi huippukokous ja päätös pitää huippukokouksia huomattavasti useammin antoi toivoa liennytyksen paluusta.¹⁴⁴

Tämä huomioitiin myös Suomessa ja ensimmäistä kertaa oikeastaan koko Reaganin poliittisella uralla hänet nähtiin lehdissä hyvässä valossa. Suomen Kuvalehti Juhani Virkki kuvaili Geneven huipputapaamisen ilmapiiriä optimistiseksi sekä miellyttäväksi. Lisäksi hänen mukaansa Reaganin ja Gorbatshovin PR-kamppailu päättyi tasapeliin, molemmat olivat voittajia. Virkki näki Geneven suurvaltasuhteiden ”uutena alkuna”.¹⁴⁵

Myös Avun Rauli Virtanen näki Geneven uutena alkuna supervaltasuhteille konkreettisten tulosten puuttumisesta huolimatta. Myös hänen mukaansa Geneve oli tasapeli ja hän kuvasi Reagania charmikkaaksi ja Gorbatshovia itsevarmaksi. Lisäksi hän huomioi, että Reagan ei möllytellyt tapaamisessa mitään tyhmiä ja onnistui pitämään tapaamisen seurusteluna. Tekstistä kuitenkin näki, että Virtasen sympatiat olivat lievästi Gorbatshovin puolella. Hän totesi Gorbatshovin peitonneen Reaganin ”suurena viestijänä” ja voittaneen johtajaparien kauneuskilpailun Raisan kanssa.¹⁴⁶ Vaikka Virtasen kehu Reaganille olivat hieman vilpillisen oloisia, ja hän kallistui Gorbatshovin suuntaan, oli hänen asenteensa Reagania kohtaan huomattavasti myönteisempi kuin aikaisemmin.

Samalla kannalla oli myös Seuran Markku Saksa, jonka näkemykset Genevestä myötäilivät Virkin ja Virtasen näkemyksiä. Saksa totesi suojasään alkaneen, viitaten kylmän sodan aikaisempaan liennytyksen aikaan. Virkin mukaan Reagan ei enää nähnyt Neuvostoliittoa pahan valtakuntana tai Neuvostoliitto Reagania Hitlerinä. Virkki huomioi myös, että Reagan oli hieman kokeneempi länsimaisessa julkisuuskuvan luomisessa. Reagan esimerkiksi muisti aina vilkuttaa, kun hänen autosaattueensa kulki lehtimiesten ohi, Gorbatshov sen sijaan

---

¹⁴³ Apu 15.11.1986, s. 40–41, Rauli Virtanen: Geneve jää pelkäksi kättelyksi.

¹⁴⁴ Savranskaya, Blanton 2015, s. 111.

¹⁴⁵ Suomen Kuvalehti 29.11.1985, s. 66–69, Juhani Virkki: Tähtien sodasta tulikin rauhallinen, miellyttävä ja... uuden alku.

¹⁴⁶ Apu 29.11.1985, s. 36–39, Rauli Virtanen: Supervaltojen uusi aloitus.

piileskeli verhon takana. Saksa omisti artikkelistaan osan myös Reaganin pojalle Ronald Jr.:lle, joka oli ollut Genevessä Playboy -lehden toimittajana ja herättänyt paljon huomiota.¹⁴⁷

Kaiken kaikkiaan kaikkien kolmen aikakauslehden artikkeleista paistoi esiin optimismi, eikä kukaan kolmesta kirjoittajasta halunnut lähteä ottamaan voimakkaasti kantaa siihen, kuka voitti Genevessä, koska huippukokousta seurannut ilmapiiri oli sovinnollinen. Lisäksi kaikki kolme lehteä rakensivat tapahtumasta mielikuvaa suurena mediaspektaakkelinä. Teksteissä oli huomioitu esimerkiksi Nancyn ja Raisan pukeutuminen. Enemmän kuin missään aikaisemmassa tapahtumassa, Geneven huippukokousta käsittelevissä kirjoituksissa oli nähtävissä ilmiö politiikan medioitumisesta ja henkilöitymisestä. Olikin sen takia todella mielenkiintoista, että suuren mainonnan ja ennakkoanalyysin jälkeen lopputulos oli tasapeli. Päivän päätteeksi supervaltasuhteiden lämpeneminen näytti olleen kirjoittajille tärkeintä.

Geneve ei ollut kuitenkaan vielä mikään täyskäännös Reaganin julkisuuskuvassa, vaan erityisesti Yhdysvaltojen Libyan pommituksen jälkeen huhtikuussa 1986 näkemykset Reaganista palasivat samanlaisiksi kuin ne olivat olleet ennen Geneveä. Avun Rauli Virtanen antoi Reaganille kyytiä oikein olan takaa ja totesi ”Rambo-kulttia ylläpitäneen Reaganin terrorisoineen terroristeja Libyassa”. Lisäksi hän kuvaili Reaganin ja Muammar Gaddafin välistä taistelua ”machopainiksi” ja totesi Reaganin ulkopoliittikan perustuvan alakoulun kuritusmentaliteettiin ja amerikkalaisten hurraavan sille, koska amerikkalaiset eivät ymmärtäneet maailman menoa.¹⁴⁸

Huhtikuun alussa alle kaksi viikkoa ennen Libyan tapahtumia Suomen Kuvalehdessä julkaistiin mielipidekysely, jossa suomalaiset olivat saaneet arvioida maailman johtajia. Lopputulos oli selkeä: suomalaiset eivät yksinkertaisesti pitäneet Reaganista. M-tietokeskuksen Suomen Kuvalehdelle tekemän kyselyn mukaan vain noin 11 prosenttia vastanneista näkivät Reaganin vaikuttavan myönteisesti maailmanrauhaan. Vain neljä prosenttia vastaajista uskoi Reaganin olleen oikeudenmukainen ja 67 prosenttia uskoi Reaganin olleen uhka maailmanrauhalle. Vastaajien mielipide Gorbatshovista taas oli paljon positiivisempi: 58 prosenttia vastaajista uskoi Gorbatshovin vaikuttavan myönteisesti maailmanrauhaan, 22 prosenttia näki hänet oikeudenmukaisena ja vain 12 prosenttia näki hänet uhkana maailmanrauhalle. Vaikuttaisi siltä, että Geneven huippukokous ei ollut vielä vakuuttanut suomalaisia Reaganista rauhanmiehenä, vaan näkemykset pohjautuivat luultavasti

---

¹⁴⁷ Seura 29.11.1985, s. 4–9, Markku Saksa: Suojasää alkoi.

¹⁴⁸ Apu 25.04.1986, s. 32–34, Rauli Virtanen: Reagan lataa vielä uudelleen.

edelleen Reaganin ensimmäisen kauden aggressiiviseen retoriikkaan ja ulkopolitiikkaan. Lisäksi Reagan oli alusta asti nähty huonossa valossa ainakin näissä kolmessa aikakauslehdessä. Myönteiset jutut Reaganista olivat olleet harvassa. On myös hyvä huomioida, että mielipidetutkimus oli julkaistu Suomen Kuvalehdessä, jonka toimittajien suhtautuminen Reaganiin oli ollut erityisen kriittistä. Suomen Kuvalehdellä oli siis myös oma lehmä ojassa tässä. Toisaalta, kun ottaa huomioon esimerkiksi Reaganin Grenadan operaation ja ”pahan valtakunta” puheet, ei ole ihme, että suomalaisilla ei ollut hyvää sanottavaa Reaganista.¹⁴⁹

Reaganin ja Gorbatschovin toinen tapaaminen Reykjavikissa Islannissa lokakuussa 1986 muutti Reaganin julkisuuskuvaa Suomessa taas hieman myönteisempään suuntaan. Reykjavikin tapaamisen piti alun perin olla vain valmisteleva tapaaminen seuraavan vuoden viralliselle huippukokoukselle, mutta loppujen lopuksi oli erittäin lähellä, ettei Reykjavikissa kirjoitettu historiallista sopimusta kaikkien ydinaseiden kiellosta tai todella merkittävästä rajoittamisesta.¹⁵⁰ Myös tulkinnat ja käsitykset Reykjavikista muuttuivat todella nopeasti sitä seuranneiden viikkojen aikana. Ennen tapaamista Suomen Kuvalehden Tapani Ruokanen korosti, että kyseessä olisi kahden miehen välinen mittely ja panoksena oli maailmanrauha ja äkkikuolema, vaikka Reykjavik olikin vain valmisteleva kokous, koska varsinainen huippukokous seuraavana vuonna ei saisi epäonnistua. Hän näki Reykjavikin välietappina ja mahdollisuutena molemmille johtajille parantaa asemaansa kotimaassaan. USA:ssa oli edessä välivaalit ja Gorbatschovin täytyi varmistaa paikkaansa vallankahvassa Neuvostoliitossa. Ruokanen pelkäsi etukäteen, että Reagan, jolla ei hänen mukaansa ollut käytännön tai tieteen asiantuntemusta, ei olisi valmis minkäänlaisiin myönnytyksiin. Ruokasen mukaan Reykjavik tulisi olemaan mitteli, jossa asiantuntemuksen sijaan miehet ottaisivat mittaa toistensa poliittisesta tahdosta.¹⁵¹

Välittömästi kokousta seuranneella viikolla Reykjavikin kokous nähtiin Suomen Kuvalehdessä epäonnistumisena ja lehden pääkirjoitus povasi kansainvälisen tilanteen kylmenemistä. Mikko Pohtolan kirjoittamassa pääkirjoituksessa pohdittiin, oliko Reagan kieltäytynyt viime metreillä historiallisesta sopimuksesta vain näyttääkseen vahvemmalta mediassa ja pönkittääkseen valtaansa Yhdysvalloissa.¹⁵²

---

¹⁴⁹ Suomen Kuvalehti 04.04.1986, s. 38–42, Timo Anttila: Kuka suosituin Suomessa?

¹⁵⁰ Savranskaya, Blanton 2015, s. 123.

¹⁵¹ Suomen Kuvalehti 10.10.1986, s. 26–29, Tapani Ruokanen: Tahtojen taistelu.

¹⁵² Suomen Kuvalehti 17.10.1986, s. 11, Mikko Pohtola: Pääkirjoitus: Kylmät kysymykset.

Suomen Kuvalehden Tapani Ruokanen näki samassa numerossa Reykjavikin epäonnistumisen Reaganin syynä. Ruokasen mukaan Reagan kamppasi Gorbatshovin ja hylkäsi historiallisen aserajoitussopimuksen, koska hän (Reagan) ei tarvinnut sopimusta. Ruokasen mielestä Reagan oli valinnut kansainvälisen ja erityisesti Euroopan turvallisuuden sijaan amerikkalaisten suosion. Gorbatshov oli tarjonnut Reaganille kaikkea, mistä hän olisi voinut unelmoida, mutta Reagan ei ollut suostunut tekemään myönnytystä tähtien sota ohjelmansa kanssa.¹⁵³ Tunnelma Reykjavikin jälkeen oli Suomen Kuvalehdessä pettynyt ja hämmentynyt.

Kuitenkin jo seuraavalla viikolla suurien tunteiden laannuttua Ruokanen kirjoitti, että Reykjavik oli ollut merkittävä edistys supervaltasuhteissa ja sitä edeltäneeseen maailmaan ei ollut enää paluuta. Ilmassa oli optimismia ja uskoa, että seuraavana vuonna supervallat kirjoittaisivat konkreettisen sopimuksen ydinaseiden rajoittamisesta.¹⁵⁴

Hieman yllättäen Seuran ja Avun raportit Islannista olivat todella mitättömiä. Seurassa huippukokoukselta varasti valokeilan Raisa Gorbatshovan esiintyminen, koska Nancy Reagan ei ollut paikalla.¹⁵⁵ Avun Erkki Raatikainen kommentoi Reykjavikin jälkeen, että molemmilla supervaltajohtajilla oli haussa rauhanmiehen titteli ja että aseteollisuus oli suurempi este rauhan syntymiselle kuin Reagan ja Gorbatshov.¹⁵⁶

Vaikka Reykjavikin tapaamisen epäonnistuminen nähtiinkin Suomen Kuvalehdessä aluksi Reaganin syynä, oli sillä loppujen lopuksi todella merkittävä vaikutus siihen, miten Reaganista kirjoitettiin jatkossa. Lehden toimittajat olivat Reykjavikissa nähneet, että Reagan kykeni myös olemaan rauhan mies. Kun Reagan joutui Yhdysvalloissa kriisiin Iran-Contra skandaalin takia, Suomen Kuvalehti ei reagoinut siihen ehkä niin ivallisesti kuin olisi voinut odottaa aikaisempien kirjoitusten perusteella.

4.3 Irangate ja rauhan mies

Kun loppuvuonna 1986 kävi ilmi, että Reaganin alaiset virkamiehet olivat käyneet salaista asekauppaa Iranin kanssa ja rahoittaneet niistä saaduilla tuloilla Nicaraguassa sissisotaa hallitusta vastaan käyneitä Contra-sissejä, joutui Reagan ehkäpä koko presidenttiytensä

---

¹⁵³ Suomen Kuvalehti 17.10.1986, s. 12–15, Tapani Ruokanen: Reykjavikin pettymyksestä alkoi uusi propagandasota.

¹⁵⁴ 24.10.1986, s. 24.10.1986, s. 45, Tapani Ruokanen: Reykjavikista eteenpäin.

¹⁵⁵ Seura 17.10.1986, s. 7–9, Sari Jaatinen: Raisa valloitti Islannin.

¹⁵⁶ Apu 24.10.1986, s. 106, Erkki Raatikainen: Jälkikirjoitus: Onko rauha pelkkä ele?

rankimman skandaalin keskelle.¹⁵⁷ Tilanne oli Reaganille erittäin kiusallinen ja pahimmassa tapauksessa uhka hänen presidenttiydelle, ja siten täydellinen hetki aikakauslehdille purkaa vuosia kestänyttä turhautumista Reaganin kansansuosiota kohtaan Yhdysvalloissa. Reaganin mollaamisen sijaan Mikko Pohtolan kirjoittamassa Suomen Kuvalehden pääkirjoituksessa huomioitiin The New York Timesin pääkirjoitus, jonka mukaan Reaganin kansansuosion heikkeneminen olisi ollut huonoksi Yhdysvaltojen kansalliselle edulle, sillä ”kesy ankka” presidenttinä Reagan ei pystyisi ajamaan politiikkaansa eteenpäin hänen kahtena viimeisenä vuotena presidenttinä.¹⁵⁸ Suomen Kuvalehden pääkirjoituksen mukaan Reaganin arvovallan menetys olisi haitallista koko maailmalle, koska Reaganin seuraajalla ei olisi vuosiin yhtä voimakasta arvovaltaa kuin Reaganilla solmia kansainvälisiä sopimuksia Neuvostoliiton kanssa. Silti lehden mukaan Reykjavikissa päästiin todella lähelle historiallista sopimusta ja Reagan jäisi historiaan vain solmimalla merkittävän sopimuksen Neuvostoliiton kanssa: kirjoittaja uskoi Reaganin myös itsensä tietävän tämän.¹⁵⁹

Samassa numerossa Juhani Virkki kirjoitti myös melko maltilliseen sävyyn Irangatesta. Virkki vertasi skandaalia Richard Nixonin Watergate-skandaaliin ja totesi, että Reagan oli ennennäkemättömän mediaryöpytyksen silmässä. Lisäksi Virkin oli vaikea uskoa, ettei presidentti ollut ollut tietoinen hänen alaistensa toiminnasta kuten oli väittänyt. Myös Virkki näki Reaganin ainoana mahdollisuutena pelastaa nimensä liennytyksen edistämisen Neuvostoliiton kanssa.¹⁶⁰

Oikeastaan vain Tapani Ruokanen heitti kunnolla löylyä kiukaalle ja kommentoi Irangatea viikkoa myöhemmin seuraavanlaisesti: ”Amerikkalainen moraalit on mielenkiintoinen ilmiö: se antaa presidentin miehineen touhuta lähes mitä tahansa niin kauan kuin johtajaan voi luottaa. Reagan on saanut miehittää, pommittaa, kiristää ja horjuttaa vieraita valtioita. Hän on saanut tuhota oman maansa koulutus- ja sosiaalijärjestelmiä rauhassa. Mutta jos hän on valehdellut, hän on turmellut kaikki. Valta tunnetusti saa ihmisen kuvittelemaan, että häntä eivät koske muita varten laaditut lait.”¹⁶¹ Tämä oli myös Ruokasen viimeinen Reagania käsittelevä teksti Suomen Kuvalehdessä. Seuraavana vuonna vastuu siirtyi paljolti Paavo Keisalolle.

---

¹⁵⁷ Morgan 2016, s. 259–260.

¹⁵⁸ Termiä kesy ankka käytetään englannin kielessä kuvaamaan poliitikkoo, jonka kausi on lopussa, ja jonka vaikutusvalta on tämän takia pienentynyt. katso <https://www.merriam-webster.com/dictionary/lame%20duck>

¹⁵⁹ Suomen Kuvalehti 12.12.1986, s. 11, Mikko Pohtola: Pääkirjoitus: Reagan unohti roolinsa.

¹⁶⁰ Suomen Kuvalehti 12.12.1986, s. 57–59, Juhani Virkki: Vapauden väärä hurmos.

¹⁶¹ Suomen Kuvalehti 19.12.1986, s. 12, Tapani Ruokanen: Terävät ulkomailta: Vallan turmelus.

Alkuvuosi 1987 koostui lehdissä suurimmaksi osin Irangaten puinnista. Lehtien uutisoinnissa keskeisiä teemoja olivat Reaganin heikentynyt asema Yhdysvalloissa sekä spekulatiot siitä, pystyisikö Reagan vielä pelastamaan menettämänsä maineen sopimalla aserajoitussopimuksen Neuvostoliiton kanssa. Paavo Keisalo käsitteli Reagania huhtikuussa 1987 ja kirjoitti artikkelissaan, että vuosi aikaisemmin Reaganin suosio oli ollut niin huimaa, että Yhdysvalloissa oli keskustelua jopa presidenttikausien rajoituksen poistamisesta, jotta Reagan olisi voinut pyrkiä kolmannelle kaudelle. Irangaten jälkeen tilanne oli kääntynyt pääläelleen ja demokraateille povattiin voittoa vuoden 1988 presidentinvaaleissa. Keisalon mukaan Reaganin vaimo Nancy tavoite oli saada Reagan jäämään historiaan rauhan miehenä, ja hänellä oli ollut tähän mahdollisuus Reykjavikissa edellisenä vuonna.¹⁶²

Myös Seuran Adrian Soto kirjoitti Irangaten jälkimainingeista muutamaa kuukautta aikaisemmin. Soton artikkeli keskittyi Nancy Reaganiin presidentin tärkeimpänä tukijana. Jutun pääpointti oli, että Nancy halusi Ronaldin presidenttiydelle onnellisen lopun kuten Hollywood elokuvassa. Juttu myös vihjaili, että Nancyllä oli viimeinen sana kaikissa Reaganin päätöksissä ja erityisesti Irangatessa Nancy oli joidenkin lähteiden mukaan ottanut johdon käsiinsä. Nämä raportit perustuivat paljolti Valkoisen talon kansliapäällikkö Donald Reganin kommentteihin, joka oli juuri saanut potkut. Potkujen syynä oli Irangatea seuranneen mediamyrskyn hillitsemisessä epäonnistuminen, mutta Regan oli myös joutunut huonoihin väleihin Nancy'n kanssa ja Soton mukaan tämä oli johtanut Reganin eroon. Oli liioiteltua, että Nancy Reaganilla olisi ollut viimeinen sana miehensä teoissa, mutta tällä kertaa Donald Reganin eron viimeinen tikki oli ilmeisesti todella ollut hänen huonot välinsä presidentin vaimon kanssa.¹⁶³ Joka tapauksessa jutun sisältö edusti selkeästi käynnissä ollutta narratiivia presidentin heikkoudesta. Idea heikosta presidentistä, jonka vaimo todellisuudessa päätti asioista myi lehtiä, varsinkin kun jutulla oli myös totuudenperää.

Reaganin maineen ja myös julkisuuskuvan suomalaisessa aikakauslehdistössä pelasti Reaganin ja Gorbatshovin kolmas tapaaminen Washingtonissa joulukuussa 1987. Washingtonin huippukokouksessa päätettiin kieltää täysin keskipitkänmatkan ballistiset ydinohjukset. Tapaamista pidetään Reaganin ja Gorbatshovin välisten tapaamisten huipentumana.¹⁶⁴

Heti Washingtonin huippukokouksen jälkeen Suomen Kuvalehden Paavo Keisalo kirjoitti yksinkertaisesti: Ronald Reagan ja Mihail Gorbatshov pääsivät historiaan johtajina, jotka

---

¹⁶² Suomen Kuvalehti 24.04.1987, s. 2–6, Paavo Keisalo: Viimeiset kuukaudet.

¹⁶³ Morgan 2016, s. 281–282.

¹⁶⁴ Savranskaya, Blanton 2015, s. 255.

allekirjoituksillaan tuomitsivat kokonaisen asejärjestelmän tuhottavaksi. Lisäksi, vaikka Gorbatshov oli kansainvälisissä gallupeissa suosituampi kuin Reagan, Keisalo huomautti, että Reagan oli sanonut jo vuosia aikaisemmin pyrkivänsä tämänkaltaiseen sopimukseen. Keisalo kuvaili sopimusta historialliseksi, mutta huomautti, että supervaltojen välillä oli vielä olemassa erimielisyyksiä monista asioista, jotka toivon mukaan saataisiin ratkaistua tulevissa huippukokouksissa. Hän kuitenkin myönsi, että Reaganin kilpi oli sopimuksen myötä puhdistunut: ”Jos ja kun kaikki onnistuu, Reagan voi päättää uransa aika lailla toisissa merkeissä kuin hän sen aloitti. Miehestä, joka näki kaikessa Neuvostoliiton inhoja suunnitelmia, on tullut rauhan presidentti, joka painottaa keskustelun tärkeyttä.”¹⁶⁵ Lisäksi Suomen Kuvalehti valitsi Reaganin ja Gorbatshovin vuoden miehiksi.¹⁶⁶

Seuran Adrian Soto oli lähes samoilla linjoilla Keisalon kanssa. Soto kuvaili sopimusta historialliseksi ja totesi, että huippukokouksen voittajia olivat ”kaikki, jotka osallistuivat siihen, ja kaikki, jotka eivät osallistuneet, huippukokous koski koko maailmaa”. Soton mukaan maailma oli nyt hieman turvallisempi paikka asua. Myös Soto huomioi, että Reagan jäi nyt kunniallisesti historiaan ollessaan ensimmäinen USA:n presidentti, joka allekirjoitti näin merkittävän sopimuksen.¹⁶⁷

Avun Rauli Virtanen korosti Washingtonin tapaamisessa erityisesti Reaganin ja Gorbatshovin välistä kemiaa ja sitä, kuinka tämä suuri mediaspektaakkeli oli kahden miehen show. Virtanen mainitsi ensimmäisessä artikkelissaan juuri ennen tapaamista, että Washingtonissa koettiin varsinaista Gorbatshov-kuumetta ja että Gorbatshovin PR oli onnistunut todella hyvin, sillä tämä oli Yhdysvalloissa mielipidetiedustelujen mukaan lähes yhtä suosittu kuin Reagan, korkeasti koulutettujen keskuudessa jopa suosituampi.¹⁶⁸

Huippukokouksen jälkeen julkaistu Virtasen artikkeli ylisti erityisesti Gorbatshovia. Oikeastaan Reagan jäi hänen artikkelissaan täysin taka-alalle, kun Virtanen kehui kuinka ”Smiling Mike” tai ”Hymymikko” valloitti amerikkalaisten sydämet puikkelehtiessaan Washingtonin kaduilla tavallisten ihmisten seassa. Virtasen mukaan jopa Reagan itse myönsi Washingtonin olleen yhden miehen show. Virtanen totesi, että Reagan oli retoriikassaan tehnyt täyskäännöksen. Toisaalta Virtanen puhui yhä siitä, kuinka Reagan ”halusi jäädä historiaan

---

¹⁶⁵ Suomen Kuvalehti 16.12.1987, s. 54–58, Paavo Keisalo: Entä ensi vuonna, Ron?

¹⁶⁶ Suomen Kuvalehti 16.12.1987, s. 3, 1987.

¹⁶⁷ Seura 18.12.1987, s. 10–11, Adrian Soto: Meillä on nyt yhteinen unelma rauhasta.

¹⁶⁸ Apu 12.12.1987, s. 38–39, Rauli Virtanen: Yhdysvallat ”Gorba-kuumeessa”: Kahden miehen keskinäinen kemia.

rauhan miehenä”, toisin kuin Keisalo ja Soto, jotka myönsivät, että Reagan oli jo jäänyt historiaan rauhan miehenä tällä sopimuksella.¹⁶⁹

Washingtonin huippukokous oli lähes täyskäännös Reaganin julkisuuskuvassa. Reagan, jota oltiin aiemmin lähes suoraan vihattu ja kritisoitu lähes joka tilanteessa, nähtiin nyt Suomen Kuvalehdessä rauhan miehenä ja vanhat kömmähdykset annettiin anteeksi. Sama päti myös Seuraan. Mielenkiintoista on, että Rauli Virtanen ei edelleenkään halunnut antaa Reaganille paljoa kunniaa. Virtanen oli ainut näistä kolmesta toimittajasta, joka oli kirjoittanut Reaganista jo Reaganin ensimmäisen kauden aikoihin, joten vaikuttaisi siltä, että ainakaan hän ei ollut muuttanut mielipidettään Yhdysvaltain päämiehestä. Sen sijaan erityisesti aiemmin Yhdysvalloissa asunut Paavo Keisalo toi uutta näkökantaa esimerkiksi Tapani Ruokasen ja Jaakko Okkerin aikaisemmalle todella rankalle Reagan-kritiikille.¹⁷⁰ Toisaalta Washingtonin huippukokouksessa allekirjoitettu sopimus oli myös niin merkittävä ja rauhaa edistävä, että siitä oli vaikea olla antamatta osaa tunnustuksesta Reaganille. Ei olekaan mikään ihme tai yllätys, että kuva Reaganista muuttui merkittävästi parempaan suuntaan Washingtonin huippukokouksen seurauksena.

Vuonna 1988 Reagan ja Gorbatshev tapasivat neljännen kerran Moskovassa, sitä ennen Reagan kävi lyhyellä valtiovierailulla Suomessa. Reaganin uusi julkisuuskuva rauhanmiehenä huipentui hänen Suomen vierailuunsa.

Seura pääsi Reaganin Suomen vierailulla yksinoikeudella seuraamaan Reaganin ja Nancy'n kävelyretkeä Munkkiniemen rannassa. Koko tapahtuma oli kuin suoraan Reaganin omasta propagandakirjasta. Artikkelit sisälsi useita kuvia hyväntuulisesta Reaganista, joka arkivaatteissa hymyillen jutteli vaimolleen ja heitteli kivillä leipiä veteen. Lisäksi Reagan tapasi suomalaisia lapsia, jotka antoivat hänelle ja Nancylle lahjaksi karamelleja ja katajasta tehdyn voiveitsen. Lasten tapaamisen lisäksi Reagan silitteli myös vastaan tulijan koiraa. Seuran toimittaja Pirjo Houni otti Reaganin kävelyreissusta kaiken ilon irti ja korosti jutussa sen poikkeuksellista: Kun Reaganin Suomen vierailua seurannut länsisaksalainen toimittaja kuuli Reaganin kävelyreissusta, hän ei voinut uskoa korviaan.¹⁷¹ Samassa numerossa Seuran Heljä Rosenholm haastatteli ihmisiä Helsingin kaduilla Reaganin vierailuun liittyen ja huomioi, että jopa rauhanliikkeen pienessä mielenosoituksessa Reagania vastaan puhti ja räväkät mielipiteet puuttuivat: ”ennen maailma oli mustavalkoinen, hyvä oli hyvää ja paha

---

¹⁶⁹ Apu 18.12.1987, s 22–27, Rauli Virtanen: Gorbatshev hurmasi jenkit.

¹⁷⁰ Suomen Kuvalehti 17.06.1988, s. 16, Paavo Keisalo: Juoruavat avustajat.

¹⁷¹ Seura 03.06.1988, s. 3–5, Pirjo Houni: Hetki Suomessa.

pahaa, nyt Reagan ei ollut enää vain iso paha susi”.¹⁷² Luonnollisesti Reaganin Suomen vierailulla myös Suomi oli yhtä suuressa pääosassa kuin presidentti Reagan. Seurassa huomioitiin ylpeästi, että Reagan oli kiitellyt suomalaisia järjestäjiä ”parhaista turvatoimista ikinä”.¹⁷³

Muuttuneet käsitykset Reaganista tiivistyvät erinomaisesti Avussa esiintyneeseen Antti Seppälän artikkeliin, joka käsitteli Reaganin puhetta Finlandia-talolla: ”Ruotiessaan puhetta yleisö toteaa sanoman kelvolliseksi. Joukon valuessa ulos moni ilmoittaa pitävänsä Reagania kelpo miehenä.” Vaikuttaisi siltä, että Reagan onnistui lopulta voittamaan puhetaidoillaan ja teoillaan myös suomalaisen yleisön puolelleen.¹⁷⁴

Suomen Kuvalehden Antti Blåfield kirjoitti Reaganin vierailusta huomattavasti pettyneempään sävyyn, mutta kritiikin kohteena oli se, kuinka lavastettua kaikki Helsingin vierailulla oli, ei niinkään Reagan itse. Jopa ”spontaanit tervehdykset lentokentällä oli harjoiteltuja ja puolet yleisöstä ei edes ollut suomalaisia vaan amerikkalaisia.”¹⁷⁵

Reaganin ja Gorbatshovin Moskovan tapaaminen oli eräänlainen epilogi edellisen vuoden Washingtonin tapaamiselle. Moskovassa ei allekirjoitettu mitään sopimuksia, mutta supervaltojen suhteet lähenivät ja Reagan pääsi hurmaamaan neuvostoliittolaiset samalla tavalla kuin Gorbatshov oli tehnyt Yhdysvalloissa.¹⁷⁶ Suomen Kuvalehden Paavo Keisalon artikkelissa Moskovan huippukokouksesta keskeisinä huomioina Reaganista olivat hänen ja Gorbatshovin ”ystävyyt” ja kuinka he viihtyivät toistensa seurassa. Keisalon mukaan Reagania ei enää tunnistanut samaksi mieheksi, joka oli vuonna 1981 astunut Valkoisen talon isännäksi. Aiemmin Reagan oli nähnyt Neuvostoliiton salajuonia kaikkialla, mutta nyt hän oli Gorbatshovin ”hyvä ystävä” ja oli ottanut perestroikan ja glasnostin omaan erityiseen suojelukseensa.¹⁷⁷

Avun Moskovan huippukokousta käsitellyt artikkeli myötäili samoja linjoja, siitä paistoi läpi samanlainen optimismi. Supervaltojen väliset suhteet olivat muuttuneet, Reagan ja Gorbatshov viihtyivät yhdessä. Sen sijaan supervaltajohtajien vaimot eivät voineet jutun mukaan sietää toisiaan aviomiestensä harmiksi.¹⁷⁸

---

¹⁷² Seura 03.06.1988, s. 12, Heljä Rosenholm: Isojen miesten kesäteatteria.

¹⁷³ Seura 03.06.1988, s. 11, Anna-Liisa Hämäläinen: ”Suomessa parhaat turvatoimet”.

¹⁷⁴ Apu 10.06.1988, s. 16, Antti Seppälä: Historian siivet.

¹⁷⁵ Suomen Kuvalehti 03.06.1988, s. 35–39, Antti Blåfield: Välilasku.

¹⁷⁶ Savranskaya, Blanton 2015, s. 367.

¹⁷⁷ Suomen Kuvalehti 10.06.1988, s. 8–9, Paavo Keisalo: R–G IV.

¹⁷⁸ Apu 10.06.1988, s. 35–39, Pahuuden pesästä veljeyden voittoon.

Vaikka Reagan nähtiinkin vuonna 1988 rauhanmiehenä ja hänen tähtensä oli kirkastunut merkittävästi myös suomalaisten näkökulmasta ei hän siitä huolimatta ollut todennäköisesti kovinkaan pidetty hahmo. Suomen Kuvalehti julkaisi syksyllä 1988 samanlaisen mielipidetutkimuksen kuin kaksi vuotta aikaisemmin eivätkä Reaganin osakkeet olleet sen mukaan suomalaisten keskuudessa nousseet niinkään merkittävästi. Reagan nähtiin edelleen ”maailman häirikkönä”, vaikka mielikuva olikin mennyt myönteisempään suuntaan. 21 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että Reagan vaikutti teoillaan myönteisesti maailmanrauhaan. Tämä oli kymmenen prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 1986, mutta Gorbatshovin vastaava luku oli noussut 23 prosenttia ja oli nyt 81 prosenttia. Toisaalta nyt vain puolet vastaajista näkivät Reaganin uhkana maailmanrauhalle, kun kaksi vuotta aikaisemmin luku oli ollut 67 prosenttia. Toisaalta lähes kolmasosa vastanneista (29 prosenttia) oli sitä mieltä, että Reaganin toiminta oli ollut suoraan hyödyllistä Suomelle ja maailmalle, kun taas vuonna 1986 vain kymmenen prosenttia vastaajista oli ollut tätä mieltä. M-tietokeskuksen tekemän mielipidekyselyn mukaan Reagan nähtiin siis paremmassa valossa kuin kaksi vuotta aikaisemmin, mutta hän ei missään nimessä pärjännyt Gorbatshoville. Toisaalta Reagan löi kyselyssä ylivoimaisesti Ranskan presidentti Francois Mitterrandin, Iso-Britannian pääministeri Margaret Thatcherin ja Saksan liittokansleri Helmut Kohlin. Suomen Kuvalehden toimittaja Timo Anttila tiivisti artikkelissa suomalaisten näkemyksen ja hupaisasti myös tämän pro gradu -tutkielman tärkeimmän havainnon Reaganista: ”Mielikuva Reaganista on syntynyt tiedotusvälineiden kautta. Vielä jokin vuosi sitten hänestä ei juuri ollut myönteisiä uutisia missään välineessä. Reagan on suomalaisille ex-filmitähti- ja cowboypresidentti, teki hän mitä tahansa.”¹⁷⁹

---

¹⁷⁹ Suomen Kuvalehti, 30.09.1988, s. 2–4, Timo Anttila: Gorbatshov yhä suosituin.

5. Lopuksi

Tässä pro gradu -tutkielmassa käsiteltyjen aikakauslehtien muodostama julkisuuskuva Ronald Reaganista vuosien 1976 ja 1988 välillä oli pääasiassa kielteinen, mutta siinä tapahtui ajan kuluessa myös muutoksia. Ennen Reaganin presidenttikausia hänet nähtiin yleisesti poliitikoksi kääntyneenä ex-filmitähtenä. Reaganin Hollywood taustaa korostettiin kaikissa kolmessa aikakauslehdessä käytännössä joka käänteessä. Sitä ei kuitenkaan ei aina nähty huonona asiana, vaan Reaganin lahjat viestijänä nähtiin selkeänä seurauksena hänen näyttelijän urasta. Toisaalta myös ajatus Reaganista ”cowboypresidenttinä” kumpusi paljolti juuri hänen Hollywood-taustastaan. Tätä imagoa eivät auttaneet Reaganin uhmakas retoriikka ja yleinen poliittinen tietämättömyys, jotka aiheuttivat huolia erityisesti Suomen Kuvalehden ja Avun toimittajissa. Seuran näkemykset Reaganista olivat myönteisimpiä, mikä oli paljolti toimittaja Hannu Holvaksen artikkelien ansiota.

Reaganin ensimmäisien virkavuosien teema oli, että Reaganin hallitus junnasi paikoillaan, ja sen poliittinen ohjelma ei tahtonut hahmottua millään. Ainakin jos Suomen Kuvalehden Marketta Kopinskia on uskominen. Kopinskin mukaan Reaganin ensimmäiset kaksi vuotta olivat käytännössä pelkkiä poliittisia sotkuja toisensa perään. Reaganin julkisuuskuva otti luultavasti rankimman käänteen alaspäin vuonna 1983. Tämän taustalla oli Suomen Kuvalehdessä paljolti sen toimittajavaihdokset. Erityisesti Tapani Ruokanen otti Reaganin silmätikukseen useammaksi vuodeksi ja kritisoi Reagania välillä todella ankarallakin kädellä. Myös lehden toinen päätoimittaja Jaakko Okker myötäili paljolti samoja linjoja. Avun Rauli Virtanen kirjoitti Reaganista myös erityisen kielteisiä tekstejä, varsinkin vuonna 1983 tapahtuneiden Libyan pommi-iskun ja Grenadan valtauksen jälkeen, jotka Virtanen näki molemmat suoraan Reaganin syinä. Seura oli jälleen kerran lehdistä vähiten kriittinen, mutta edes Seuran muodostama julkisuuskuva Reaganista ei missään tapauksessa ollut myönteinen, ja Seuran Markku Saksa suhtautui Reaganiin vähintäänkin varauksellisesti.

Selkeä käännekohta Reaganin julkisuuskuvassa oli hänen toinen kautensa, ja hänen ja Neuvostoliiton johtaja Mihail Gorbatshovin väliset huippukokoukset. Kun kylmä sota alkoi lähentyä loppuaan ja Reagan ja Gorbatshov rauhoittivat yhdessä kansainvälistä tilannetta, alkoivat mielipiteet Reaganista pikkuhiljaa lämmetä. Tämä huipentui vuonna 1987 jolloin Reagan ja Gorbatshov solmivat Washingtonissa aseistariisumissopimuksen, joka kielsi kaikki keskipitkänmatkan ydinaseet. Tämä historiallinen sopimus oli käännekohta, joka muutti lopullisesti käsitykset Reaganista. Reaganin julkisuuskuva muuttui tämän seurauksena

öykkäristä rauhan mieheksi, ja vuonna 1988 Reagan sai nauttia suhteellisesta arvostuksesta käytännössä kaikissa kolmessa aikakauslehdessä. Toisaalta Reagan ei kuitenkaan päässyt tämänkään jälkeen täysin eroon maineestaan cowboypresidenttinä.

Vaikuttaisi siltä, että Reaganin julkisuuskuva muodostui paljolti hänen ulkopoliittisten tekojen perusteella. Reaganin Neuvostoliiton vastainen retoriikka ja asevarustelun lisääminen nähtiin selkeästi näissä aikakauslehdissä uhkana kylmän sodan liennytykselle, jolla oli todella suuri merkitys ETYK:n jälkeisessä Suomessa. Tähän viittaisi myös lehtien reaktio Reaganin Grenadan miehitykselle. Lopulta myös Reaganin maineen pelasti hänen ulkopoliittikka, ja Neuvostoliiton kanssa solmittu sopimus. Toisaalta myös Reaganin talousohjelma ja hänen paljolti liikemiesistä koostunut taustajoukko nähtiin erityisesti Suomen Kuvalehdessä vähintäänkin epäilyttävinä.

Politiikan henkilöityminen ja medioituminen tulivat selkeimmin esille Reaganin ja Gorbatschovin välisiä huipputapaamisia käsittelevissä lehtijutuissa, joissa korostettiin toisaalta sekä Reaganin ja Gorbatschovin kaksintaistelun ja myöhemmin ”ystävyyden” merkitystä että supervaltojen välistä mediasotaa. Lehdet käyttivät useita aukeamia analysoidessaan kumman supervaltajohtajan julkisuuskuva vetosi paremmin mediaan. Jopa miesten vaimot nähtiin aseina PR-sodassa. PR-voitto nähtiin esimerkiksi Genevessä ja Reykjavikissa lähes yhtä tärkeänä kuin tapaamisten varsinainen sisältö. Lopulta tosin maailmanrauha meni PR:n edelle. Toisaalta myös Washingtonin menestyksekkäs sopimus, ja sitä seuranneet Suomen ja Moskovan vierailut olivat kaikissa lehdissä valtavia mediaspektaakkeleja. Esimerkiksi Reaganin Suomen vierailulla Seura otti kaiken ilon irti siitä, kun Seuran valokuvaaja oli päässyt yksinoikeudella kuvaamaan Reaganien kävelyretkeä.

Politiikan henkilöityminen oli keskeinen teema myös Suomen Kuvalehdessä Reaganin ensimmäisinä vuosina presidenttinä, kun Reaganin hallituksen ohjelma ei sujunut ja Reagan ja huono-onninen Haig johtivat showta. Reaganin hallituksen poliittisen ohjelman sijaan juttujen keskiössä olivat henkilöt, jotka joutuivat kohusta toiseen. Marketta Kopinskin muodostama kuva näistä ajoista muistutti poliittista televisiodraamaa. Poliitiikan medioituminen näkyi selkeästi myös vuoden 1984 presidentinvaaleissa, jolloin Reaganin vaalivoitto nähtiin kaikissa kolmessa lehdessä paljolti Reaganin median manipulointitaitojen ja henkilökohtaisen karisman ansiona.

Lähdeluettelo

Alkuperäisaineistona käytetty lehdistö

Apu 01.01.1976-31.01.1989

Seura 01.01.1976-31.01.1989

Suomen Kuvalehti 01.01.1976-31.01.1989

Suomen Kuvalehden ja Avun numerot luettu Kansalliskirjaston digitaalisista aineistoista.

<https://digi.kansalliskirjasto.fi/etusivu>

Tutkimuskirjallisuus

Aaltola, Juhani; Valli, Raine, Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus 2010.

Alasuutari, Pertti, Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino 2011.

Anttila, Jarkko, Taantumusta ja vanhoillisuutta: Ronald Reagan ja amerikkalainen konservatismi suomalaisessa sanomalehdistössä 1980-1985. Turku: Turun yliopisto 2013. Pro gradu -tutkielma.

Byrne, David T., Ronald Reagan: An Intellectual Biography. Lincoln: Potomac Books 2018.

Collins, Robert M., Transforming America: politics and culture in the Reagan years. New York: Columbia University Press 2007.

Fischer, Beth. A., *The Reagan Reversal: Foreign Policy and the End of the Cold War*. Columbia: University of Missouri Press 2000.

Greenfeld, Liah; Martin, Michel, *Center: Ideas and Institutions*. Chicago: University of Chicago Press 1988.

Holmila, Antero; Roitto, Matti, *Rooseveltista Trumpiin: Yhdysvaltain ulkopolitiikka ja kriisit 1900-luvun alusta tähän päivään*. Jyväskylä: Docendo 2018.

Jensen, Richard J., *Reagan at Bergen-Belsen and Bitburg*. College Station: Texas A&M University Press 2007.

Kallenautio, Jorma, *Suomi kylmän rauhan maailmassa: Suomen ulkopolitiikka Porkkalan palautuksesta 1955 Euroopan unionin jäsenyyteen 1995*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2005.

Mann, Robert, *Becoming Ronald Reagan: The Rise of a Conservative Icon*. Lincoln: Potomac Books. 2019.

Martin, Gus, *The SAGE Encyclopedia of Terrorism, Second Edition*. Thousand Oaks, Calif: SAGE Publications, Inc 2011.

Mohan, C. Raja, *Neutron Bomb: The American Dream and Global Nightmare*, *Social Scientist* Vol. 10, No. 2 (Feb., 1982)

Morgan, Iwan, *Reagan: American Icon*, Lontoo: I.B. Tauris. 2016.

Niemi, Mari K., *Kaksi tietä huipulle: media ja puoluejohtajuus Suomessa naisten noususta populismin aaltoon*, Turku: Turun yliopisto 2014. Väitöskirja.

Pöysä, Jyrki, *Lähiluvun tieto: näkökulmia kirjoitetun muistelukerronnan tutkimukseen*. Joensuu: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura 2015.

Rossinow, Doug, *The Reagan Era: A History of the 1980s*. New York: Columbia University Press 2015.

Savranskaya, Svetlana; Blanton, Thomas S., *The Last Superpower Summits: Reagan, Gorbachev and Bush. Conversations That Ended the Cold War*. Budapest, Hungary: Central European University Press 2016.

Salminen, Esko, *Vaikeneva valtiomahti?: Neuvostoliitto/Venäjä Suomen lehdistössä 1968-1991*. Helsinki: Edita 1996.

Salminen, Esko, *Viestinnällä vallankumoukseen: "demokraattisen toimittajakoulutuksen" aika 1960-luvulta 1980-luvulle*. Helsinki: Edita 2004.

Schmertz, Eric J.; Datlof, Natalie; Ugrinsky, Alexej; Bonafede, Dom, *Ronald Reagan's America Volume II*. Westport (Conn.): Greenwood Press 1997.

Schwab, Larry M., *The Illusion of a Conservative Reagan Revolution*. Somerset: Routledge, 1991.

Strömbäck, Jesper ; Esser, Frank, *Making sense of mediatized politics: theoretical and empirical perspectives*. London; New York: Routledge 2015.

Strömbäck, Jesper; Van Aelst Peter, Why political parties adapt to the media: Exploring the fourth dimension of mediatization, International Communication Gazette 2013

Tommila, Päiviö; Uino, Ari; Malmberg, Raili; Leino-Kaukiainen, Pirkko; Kallio, Veikko; Suomen Lehdistön Historia: 8, Aikakauslehdistön Historia: Yleisaikakauslehdet. Kuopio: Kustannuskiila 1991.

Tommila, Päiviö; Uino, Ari; Leino-Kaukiainen, Pirkko; Kallio, Veikko. Suomen Lehdistön Historia:10, Aikakauslehdistön Historia: Aikakauslehdistön Kehityslinjat. Kuopio: Kustannuskiila 1992.

Troy, Gil. Morning in America: How Ronald Reagan Invented the 1980s. Princeton, New Jersey: Princeton University Press 2005.

Troy, Gil, The Reagan Revolution: A Very Short Introduction. Oxford: Oxford University Press 2009.

Weiler, Michael; Pearce W. Barnett; Blankenship, Jane; Kenner Muir, Janette, Reagan and Public Discourse in America. Tuscaloosa: University Alabama Press 1992.

Verkkolähteet

Himberg, Petra, Yle. Ulkomaan kirjeenvaihtaja Rauli Virtanen

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2009/11/10/ulkomaankirjeenvaihtaja-rauli-virtanen>

katsottu 02.05.2022

Jusi, Veli-Matti, Satamajätkä rupesi lehtimieheksi

<https://journalisti.fi/artikkelit/2016/03/satamajtk-rupesi-lehtimieheksi/>

katsottu 10.05.2022

Raila Kinnunen

<https://kirja.elisa.fi/kirjailija/raila-kinnunen>

katsottu 15.05.2022

Markku Rautonen

<https://www.hs.fi/muistot/art-2000002625053.html>

katsottu 20.05.2022

Marketta Kopinski

https://www.linkedin.com/in/marketta-kopinski-71baa310?trk=people-guest_people_search-card

katsottu 27.05.2022

Mikko Huotari: Tapani Ruokaselle 30000 euron kunniapalkinto – ”aion opetella uuden ammatin”

<https://suomenkuvalehti.fi/kotimaa/tapani-ruokaselle-30000-euron-kunniapalkinto/>

katsottu 30.05.2022

Yle Uutiset: Ylen entinen pääjohtaja Erkki Raatikainen on kuollut

<https://yle.fi/uutiset/3-5315408>

katsottu 30.05.2022.

Roger B. Porter: Remembering Hugh Sidey (1927-2005)

<https://www.whitehousehistory.org/rubenstein-center/hugh-s-sidey-scholarship/remembering-hugh-sidey-1927-2005>

katsottu 30.05.2022

Merriam Webster – lame duck

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/lame%20duck>

katsottu 01.06.2022